

**Sosiaali- ja terveysministeriön
hallinnonalan tietohallinnon
linjaukset vuosille 2012–2015**

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Päivämäärä
Sosiaali- ja terveysministeriö	
Tekijät	Toimeksiantaja
Linjaukset on laatinut sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tietohallinnon koordinoitiryhmä (TYRMÄ) ja asiaa on valmisteltu sen järjestämissä työpajoissa, joihin on osallistunut laaja joukko hallinnonalan henkilöitä.	Sosiaali- ja terveysministeriö
	HAREnumero ja toimeksiantamisen päivämäärä
Muistion nimi	
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tietohallinnon linjaukset vuosille 2012–2015	
Tiivistelmä	
<p>■ Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tietohallintolinjaukset on valmisteltu hallinnonalan laajana yhteistyönä. Linjausten lähtökohtina ovat hallinnonalan strategia Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 ja hallitusohjelma sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset kehittämissuunnitelmat. Samoin siinä on otettu huomioon tietohallintolaki ja tietoturva-asetus sekä muut JulkICT -linjaukset.</p> <p>■ Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan toiminta-ajatuksena on, että STM:n hallinnonalan tietohallinto mahdollistaa hallinnonalan toiminnan tehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden. Visiona on olla vuonna 2015 parhaimpia hallinnonaloja tietohallinnon osalta.</p> <p>■ Hallinnonalan tietohallinnon kriittiseksi menestystekijäksi tunnistettiin ydintoiminnan ja ydinprosessien ymmärtäminen ja sitä tukevana kriittisinä menestystekijöinä arkkitehtuurin hallinta, palveluhallinta, sidosryhmien hallinta, hankkeiden hallinta sekä osaava henkilöstö.</p> <p>■ Hallinnonalan tietohallinnon strategiset linjaukset</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tietohallinnon ja ydintoiminnan saumaton yhteistyö, jolla varmistetaan ydintoiminnan ja palvelujen tehokkuus, laatu ja vaikuttavuus ○ Asiakkaille ja sidosryhmille tarjottavien palvelujen uudistaminen integroiduilla sähköisillä ratkaisulla ○ Työn tuottavuuden parantaminen ja vaikuttavuuden lisääminen ○ Tietohallintolain ja JulkICT -strategian toimeenpano ○ Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuus varmistetaan alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla <p>■ Kehittämishankkeet, joilla linjauksia toteutetaan, on ryhmitelty kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti tieto-, tietojärjestelmä ja teknologia-näkökulmiin. Tietoturvan ja varautumisen kehittämishankkeet on esitetty omana kokonaisuutenaan.</p>	
Asiasanat	
Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:20	Muut tiedot
	www.stm.fi
ISSN-L 2242-0037	Kokonaissivumäärä
ISSN 2242-0037 (verkkopainos)	45
ISBN 958-952-00-3245-6	Kieli
URN:ISBN: 958-952-00-3245-6	Suomi
	 <p>SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ</p>

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare Social- och hälsovårdsministeriet	Datum
Författare Riktlinjerna har utarbetats av koordineringsgruppen för informationsförvaltningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde (TYRMÄ), och saken har beretts i verkstäder med ett stort antal deltagare inom förvaltningsområdet som ordnats av gruppen	Uppdragsgivare Social- och hälsovårdsministeriet Projektnummer och datum för tillsättandet av organet
Rapportens titel Riktlinjer för informationsförvaltningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för åren 2012–2015	
Referat <ul style="list-style-type: none"> ■ Riktlinjerna för informationsförvaltningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har beretts genom omfattande samarbete inom förvaltningsområdet. Utgångspunkten för riktlinjerna är strategin för förvaltningsområdet Ett socialt hållbart Finland 2020 och regeringsprogrammet samt de nationella riktlinjerna för utveckling av social- och hälsovården. Lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (informationsförvaltningslagen) och förordningen om informationssäkerheten inom statsförvaltningen samt övriga ICT-riktlinjer för den offentliga förvaltningen har beaktats. ■ Verksamhetsidén inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde är att informationsförvaltningen inom förvaltningsområdet ska möjliggöra en effektiv och verkningsfull verksamhet av hög kvalitet. Visionen är att år 2015 vara ett av de bästa förvaltningsområdena när det gäller informationsförvaltningen. ■ Som den kritiska framgångsfaktorn i informationsförvaltningen inom förvaltningsområdet identifierades förståelse av kärnverksamheten och kärnprocesserna och som de kritiska framgångsfaktorer som stöder denna administration av arkitekturen, tjänsteadministration, administration av intressenter och projektadministration samt kompetent personal. ■ De strategiska riktlinjerna för informationsförvaltningen inom förvaltningsområdet: <ul style="list-style-type: none"> ○ Oavbrutet samarbete mellan informationsförvaltningen och kärnverksamheten för att säkerställa att kärnverksamheten och tjänsterna är effektiva och verkningsfulla samt av hög kvalitet ○ Reform av tjänster som erbjuds klienter och intressenter genom integrerade elektroniska lösningar ○ Förbättrad produktivitet och ökad verkningsfullhet av arbetet ○ Verkställighet av informationsförvaltningslagen och genomförande av ICT-strategin inom den offentliga förvaltningen ○ Helheten av informationshanteringen inom social- och hälsovården säkerställs på regional, nationell och internationell nivå. ■ De utvecklingsprojekt med vilka riktlinjerna genomförs har grupperats enligt helhetsarkitekturen i data-, datasystem- och teknologiperspektivet. Utvecklingsprojekten för dataskydd och beredskap har presenterats som en egen helhet. 	
Nyckelord	
Social och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2012:20	Övriga uppgifter www.stm.fi/svenska
ISSN-L 2242-0037 ISSN 2242-0037 (online) ISBN 958-952-00-3245-6 URN:ISBN:958-952-00-3245-6	Sidoantal 45 Språk Finska
 SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET	

SISÄLLYS

1. Johdanto	5
1.1 Yleistä.....	5
1.2 Keskeiset määritelmät	5
1.2.1 STM ja hallinnonala	5
1.2.2 Tietohallinto	6
1.2.3 Kokonaisarkkitehtuuri ja tietohallintolaki	7
1.3. Linjausten valmistelu	7
2 Hallinnonalan tietohallinnon historia ja nykytila	8
2.1 Analyysi strategiakaudesta 2007–2011	8
2.2 Muut sisäiset kehittämiskohteet.....	9
3 Toimintaympäristö ja sen muutokset	9
3.1 Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020: Sosiaali- ja terveyspolitiikan strategia.....	9
3.2 Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma	10
3.3 Julkisen hallinnon ICT-toiminnan linjaukset.....	11
3.3.1 JulkICT	11
3.3.2 Tietohallintolaki	11
3.3.3 Tietoturvallisuuden kehittämisohjelma ja tietoturva-asetus	12
3.4. Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämislinjaukset 2012-2015.....	12
3.4.1. Lähtökohdat	12
3.4.2. Terveydenhuollon kansalliset sähköiset tietojärjestelmäpalvelut - KanTa-palvelut ..	13
3.4.3. Sosiaalihuollon kansalliset sähköiset tietojärjestelmäpalvelut	14
3.4.4. Kansalaisen sähköiset palvelut.....	15
3.4.5. Alueelliset toimintamallit ja niitä tukevat ICT-ratkaisut	16
3.5 Yhteenveto ulkoisista muutostarpeista	16
4 Hallinnonalan tietohallinnon keskeiset linjaukset 2012 – 2015.....	17
4.1 Toiminta-ajatus ja visio	17
4.2 Tietohallinnon kriittiset menestystekijät	18
4.3 Strategiset linjaukset	19
4.4 Resurssit ja mittarit.....	21
4.5 Tietohallinnon osaamisen kehittäminen.....	22
5 Kuvaus tavoitetilan mukaisesta toiminnasta	22
5.1 Lähtökohdat.....	22
5.2 Hallinnonalan tietohallinnon johtamis- ja hallinnointimalli	24
5.3 Kokonaisarkkitehtuuri ja sen hallintamalli	25
5.3.1 Toiminta-arkkitehtuuri	27
5.3.2 Tieto-arkkitehtuuri	29
5.3.3 Tietojärjestelmä-arkkitehtuuri	31
5.3.4 Teknologia-arkkitehtuuri	33
5.3.5 Tietoturvallisuus ja varautuminen	35
6 Keskeiset tietohallinnon kehittämishankkeet	38
6.1 Hallinnonalan yhteiset tietohallinnon kehittämishankkeet.....	38
6.2. Virastokohtaiset tietohallintostrategiat ja merkittävät tietohallinnon kehityshankkeet ..	39
6.2.1 Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus	39
6.2.2 Sosiaali- ja terveysministeriö, STM.....	40
6.2.3 Säteilyturvakeskus	41
6.2.4 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, ...	42
6.2.5 Työterveyslaitos, ...	44
6.2.6 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto,.....	45

1. JOHDANTO

1.1 YLEISTÄ

Tässä asiakirjassa kuvataan Sosiaali- ja terveysministeriön (myöhemmin STM) hallinnonalan tietohallinnon linjaukset vuosille 2012–2015. Hallinnonalalla tarkoitetaan STM:n tulosohjauksessa olevia virastoja ja laitoksia, sairaaloita, koulukoteja ja lautakuntia (jäljempänä virastot ja laitokset).

Vuosien 2012–2015 tavoitteet pohjautuvat lakiin julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (634/2011) (jäljempänä tietohallintolaki), joka astui voimaan 1.9.2011. Laki edellyttää tietojen yhteiskäyttöisyyttä, tietojärjestelmien yhteentoimivuutta sekä valtion yhteisten palveluiden ja teknisten ratkaisujen käyttöönottoa. Tavoitteita ohjaavia strategioita ovat hallitusohjelma, STM:n ja hallinnonalan virastojen ja laitosten strategiat sekä JulkICT -strategia.

Asiakirjassa on käytetty kokonaisarkkitehtuurin mukaista jakoa, eli tavoitteet on ryhmitelty toiminta-, tieto-, tietojärjestelmä- sekä teknologiaosioihin. Virastot ja laitokset ovat koonneet omat tietohallinnon linjauksensa vuosille 2012–2015.

Hallinnonalan tietohallinnon linjausten tavoitteena on:

- varmistaa kokonaisarkkitehtuurin edellyttämän yhteentoimivuuden sekä yhteiskäyttöisyyden toteutuminen vuoden 2015 loppuun mennessä,
- lisätä hallinnonalan tietohallinnon yhteistyötä sekä kehittää ja jakaa osaamista,
- tunnistaa yhteisiä hankkeita ja synergiaetuja, jotka mahdollistavat kustannustehokkaan toiminnan,
- tunnistaa vaikuttavuutta ja tehokkuutta edistäviä hankkeita ja ratkaisuja,
- kehittää asiakas- ja sidosryhmälähtöisesti sähköisen asioinnin ratkaisuja,
- Hallinnonalan tietohallinnon linjauksia päivitetään, kun Julkisen hallinnon ICT-strategia 2012 - 2015 valmistuu vuoden 2012 loppupuolella.

1.2 KESKEISET MÄÄRITELMÄT

1.2.1 STM ja hallinnonala

STM:n tavoitteena on, että kaikilla olisi samanlaiset mahdollisuudet terveelliseen ja turvalliseen elämään.

Ministeriön tehtävänä on

- edistää väestön hyvää terveyttä ja toimintakykyä
- edistää terveellistä työ- ja elinympäristöä
- turvata riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut
- turvata kohtuullinen toimeentulo elämän eri vaiheissa
- edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa.

STM vastaa sosiaali- ja terveyspolitiikan suunnittelusta, ohjauksesta ja toimeenpanosta. Valtioneuvoston osana STM

- toteuttaa hallitusohjelmaa

- valmistelee lainsäädäntöä ja keskeisiä uudistuksia
- ohjaa uudistusten toteuttamista sekä
- huolehtii valtioneuvoston esikuntatehtävistä.

STM:n hallinnonalalla toimii virastoja ja laitoksia, jotka toteuttavat ministeriön yhteiskunnallisia tavoitteita ja osallistuvat hallitusohjelman hankkeisiin. Osa virastoista ja laitoksista tuottaa **tutkimus- ja seurantatietoa** lainsäädännön valmisteluun sekä sosiaali- ja terveyspolitiikan linjausten ja päätöksenteon pohjaksi, ja osa toimii **lupa- ja valvontaviranomaisina**. Ministeriön yhteydessä toimii kaksi valtuutettua ja hallinnonalalla useita lauta- ja neuvottelukuntia. Lisäksi hallinnonalaan kuuluvat valtion koulukodit ja mielisairaalat.

STM:n hallinnonalan tietohallinnon linjaukset vuosille 2012–2015 koskevat ministeriön lisäksi seuraavia virastoja, laitoksia ja lautakuntia:

- Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus, FIMEA
- Lääkkeiden hintalautakunta, HILA
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, VALVIRA
- Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta, SOMLA
- Säteilyturvakeskus, STUK
- Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos, THL
- Työterveyslaitos, TTL
- Työttömyysturvalautakunta, TTLK.
- Valtion koulukodit ja mielisairaalat

1.2.2 Tietohallinto

Tietohallintolaissa tietohallinnolla tarkoitetaan

- toimintoa, jolla turvataan julkisten hallintotehtävien hoitaminen tieto- ja viestintäteknisiä menetelmiä ja keinoja hyväksi käyttäen.

Tietohallinnolla tarkoitetaan kaikkea tiedonhallintaan, tietotekniikkaan, tietopalveluihin ja asiakirjahallintoon liittyviä tehtäviä, vastuita ja toimintatapoja. Tietohallinto sisältää myös tieto- ja teleteknologiaan liittyvät palvelut sekä tietoturvallisuuden tehtävät, palvelujen määrittelyn, arkkitehtuurityön, IT-kustannusten seurannan, hankesalkun hallinnan yms. Tietohallinto kattaa seuraavien tehtävien koordinoimisen, johtamisen, määrittelyn, suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon:

- hallinnon kehittäminen ja IT-toiminnan yhteensovittaminen
- organisaation ydin- ja tukitoimintojen prosessien suunnittelun tukeminen
- tietopalvelut
- käsitteet ja tietosisällöt
- arkkitehtuurit ja menetelmät
- tietojärjestelmät
- tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuus
- IT-infrastruktuuri
- IT-palvelutuotanto
- asiakastuki
- tietoturvallisuus
- IT-hankinnat ja -sopimukset
- yhteydenpito IT-toimittajiin sekä
- tietotekniikan mahdollisuuksien sisäinen markkinointi.

1.2.3 Kokonaisarkkitehtuuri ja tietohallintolaki

Kokonaisarkkitehtuuri on johtamisen ja suunnittelun menetelmä, jolla varmistetaan toimintojen ja tietojärjestelmien tuloksellinen kehittäminen sekä tietojen yhteiskäyttöisyys siten, että kokonaisuus on hallinnassa.

Tietohallintolain (L634/2011) tarkoitus on tehostaa julkisen hallinnon toimintaa sekä parantaa julkisia palveluja ja niiden saatavuutta. Viranomaisen on yhteentoimivuuden edistämiseksi ja varmistamiseksi

- suunniteltava ja kuvattava kokonaisarkkitehtuurinsa
- noudatettava kokonaisarkkitehtuuria ja sen edellyttämiä yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä
- noudatettava toimialakohtaisia tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä. Edellä mainitut kuvaukset on tehtävä kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

1.3. LINJAUSTEN VALMISTELU

Asiakirjan valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat henkilöt lokakuussa 2011-tammikuussa 2012:

Asiakirja on valmisteltu hallinnonalan yhteistyönä hallinnonalan tietohallinnon yhteistyöryhmässä (TYRMÄ) ja sen järjestämissä työpajoissa.

TYRMÄ:n jäsenet ja varajäsenet ovat seuraavat Tiina Pesonen (STM), Antero Taimiaho (STM), Maarit Puhto (STM), Petri Konttinen (STM), Ari Vuorenmaa (STM), Matti Sarjakoski (THL), Jaason Haapakoski (THL), Lennart Wahlfors (VALVIRA), Jari Utunen (VALVIRA), Teemu Anttila (STUK), Risto Suoknuutti (STUK), Juha-Pekka Nenonen (Fimea), Jaakko Hartikka (FIMEA), Oskari Finne (TTL) ja Maija Välisuo (TTL).

TYRMÄ:n ja sen varajäsenten lisäksi työpajoihin osallistunut laaja joukko muista henkilöitä. THL:stä Tuija Lehtinen, Marjut Vuorinen, Minna Ylimaunu, Jouko Ylälahti, Sami Romula, Sami Tikkannen, Maritta Korhonen. VALVIRA:sta Olli Nylander, Merja Hietala, Vesa Mettovaara, Timo Hiekka. FIMEA:sta Jaana Pohjonen, Petri Pääkkönen, STUK:sta Markku Kekkonen, Outi Tiainen, TTL:stä Anu Herala, STM:stä Raimo Ikonen. Työtä tutkiva konsultit Timo Airaksinen ja Jaakko Asplund Salivirta Oy:stä.

2 HALLINNONALAN TIETOHALLINNON HISTORIA JA NYKYTILA

2.1 ANALYYSI STRATEGIAKAUDESTA 2007–2011

Ensimmäiset yhteiset ICT-linjaukset ”Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan IT-strategia vuosille 2007- 2011” laadittiin vuosina 2006–2007.

Hallinnonalan tietohallinnon toiminta-ajatus strategiakaudella 2007–2011 oli:

- ”STM:n hallinnonalan IT-toiminta tukee hallinnonalan toiminnan tehokkuuden ja laadun varmistusta sekä vaikuttavuutta IT-ratkaisujen avulla”.

Strategiakauden 2007–2011 visio oli:

- ”STM:n hallinnonalan IT-toiminta on integroitu hallinnonalan yhteistyöhön ja johtamiseen”.

Hallinnonalan IT-toiminnan tehtävänä oli varmistaa tietojärjestelmien yhteensopi- vuus, turvallisuus ja joustavuus sekä tietojen hallittu yhteiskäyttöisyys organisaatorajat ylittävien prosessien näkökulmasta. Hallinnonalan tietohallinto tehtäviksi määriteltiin yhteisten hallinnonalatasoisia teknologiaratkaisujen ja toimintamallien kehittämisen ohjaaminen.

Keskeiseksi haasteeksi nähtiin hallinnonalan IT-toiminnan pirstaleisuus ja sen irrallisuus organisaatorajat ylittävistä prosesseista. Nähtiin, että hallinnonalan IT-toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus sekä aito tuki hallinnonalan varsinaiselle toiminnalle edellyttävät aiempaa parempaa yhteistyötä sekä hallinnonalan IT-organisaatioiden kesken, että IT-toiminnan ja substanssitoiminnan johdon välillä.

Strategiakauden 2007–2011 painopisteet olivat:

1. Valtion IT-strategiasta syntyvien muutosten hallinta
2. IT-toiminnan hyötyjen varmistaminen ja tehokkuuden kehittäminen
3. Tietovarantojen ja tietoaisteistojen yhteiskäyttöisyyden ja hyödynnettävyyden kehittäminen
4. Työ- ja asiointiprosessien muutosten tukeminen
5. Hallinnonalan kehittämishankkeiden tukeminen.

Hallinnonalan ICT-asioiden koordinoitua varten asetettiin vuonna 2008 koordinointi-ryhmä (Tyrmä) ja sen toimintaa ohjaava ohjausryhmä. Tyrmään kuului virastojen tietohallintojohto, ja ohjausryhmään virastojen yleisjohto. Tyrmä toimi säännöllisesti ja pyrki edistämään kokonaisnäkemystä hallinnonalasta.

Strategiakauden aikana hallinnonalalla tehtiin useita organisaatiomuutoksia, jotka vaikuttivat hallinnonalan yhteistyöhön ja strategian toteuttamiseen. Samaan aikaan perustettiin myös Valtion IT-palvelukeskus. Edellä mainituista syistä johtuen hallinnonalan ICT-strategian tavoitteet eivät monin osin toteutuneet.

2.2 MUUT SISÄISET KEHITTÄMISKOHTEET

Hallinnonalan sisäisistä kehittämiskohteista tärkeimmiksi ovat nousseet:

- hallinnonalan tietovarantojen avaaminen yhteiskäyttöisiksi
- tilastotietojen hyödyntäminen valvonnassa
- osaamisen laajempi yhteinen hyödyntäminen hallinnonalalla
- kustannustehokkaiden ratkaisujen tunnistaminen
- palvelujen kehittämisen koordinointi hankesalkun avulla.

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Keskeiset toimintaan vaikuttavat tekijät ovat sosiaali- ja terveystalouden strategia, hallitusohjelma, julkisen hallinnon ICT-linjaukset sekä tietohallintolaki.

3.1 SOSIAALISESTI KESTÄVÄ SUOMI 2020: SOSIAALI- JA TERVEYSTALOUDELLINEN STRATEGIA

Sosiaali- ja terveystalouden strategian päälinjauksia ovat:

1. Hyvinvoinnille vahva perusta
2. Kaikille mahdollisuus hyvinvointiin
3. Elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta.

Hallinnonalan tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tehtävänä on tuottaa päätöksenteon pohjaksi tietoa kansalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä palvelujärjestelmän toimivuudesta. **Päätösten tietopohjaa tulee parantaa** järjestelmällisellä ennakoinnilla, jolla tunnistetaan myös heikkoja signaaleja. Yhtenäinen tietopohja luo aiempaa paremmat edellytykset palvelujärjestelmän ohjaamiselle, tutkimukselle ja tilastoinnille.

Tietovarannoista on tehtävä yhteiskäyttöisiä huolehtien samalla yksityisyyden suojasta. Näin vältetään päällekkäiseltä tiedonkeruulta ja tiedon laatu paranee. **Yhteiskäyttöisyys on laajennettava myös valvontaviranomaisten työhön.** Asiantuntijalaitosten ja valvontaelinten yhteistyötä tulee kehittää. Myös kansalaisilla on oltava pääsy tietoon.

Hallinnonalan yhteistyötä viestinnässä ja asiantuntijavaikuttamisessa tulee vahvistaa. Työnjakoa tulee selkiyttää ja ohjaustiedon tavoitavuutta parantaa. Viestintään ja yhteistyöhön sidosryhmien kanssa tulee hakea uusia verkottuneita toimintamalleja. Vaikuttamista ja digitaalista viestintää tulee vahvistaa kansainvälisessä yhteistyössä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon **sähköisen tiedonhallinnan ohjausjärjestelmää** tulee vahvistaa. Tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuus, joka koostuu kansallisista tietojärjestelmäpalveluista ja niihin tukeutuvista alueellisista ratkaisuista. Kansalliset tietojärjestelmäpalvelut mahdollistavat **tiedon välittämisen yli organisaatiojen** sekä tehokkaammat ja vaikuttavammat toimintaprosessit.

Yhteiskunnan toimivuus erityistilanteissa tulee varmistaa kehittämällä riskien hallinnan ennakoivia. Tietohuollon on toimittava moitteettomasti myös poikkeusoloissa.

3.2 PÄÄMINISTERI JYRKI KATAISEN HALLITUKSEN OHJELMA

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma sisältää STM:n hallinnonalan tietohallinnon kehittämistä koskevia tavoitteita ja linjauksia, jotka täydentävät Sosiaali- ja terveyspolitiikan strategisia linjauksia.

Julkisen sektorin tuottavuutta tulee lisätä hyödyntämällä nykyistä tehokkaammin tiedolla johtamista, yhteensopivia tietojärjestelmiä, kokoamalla julkishallinnon tietohallintoa ja hankintojen rahoitusta yhteen sekä edistämällä verkkolaskutukseen siirtymistä. Julkisin varoin tuotettuja **tietovarantoja tulee avata kansalaisten ja yritysten käyttöön**. Tavoitteena on julkisen sektorin hallinnoimien digitaalisten tietoineistojen saattaminen helposti uudelleenkäytettävässä muodossa tietoverkkojen kautta kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen, viranomaisten, tutkimuksen ja koulutuksen hyödynnettäväksi.

Julkishallinnon sähköistä asiointia ja palveluja tulee kehittää asiakaslähtöisesti. **Sähköisten palvelujen kehittämiseksi tulee tietojenluovutuskäytäntöjä selkeyttää ja helpottaa** tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa vaarantamatta. Julkishallinnon tietojen yhteiskäyttöä tulee lisätä. Tulee varmistaa, että kaikki voivat osallistua **tietoyhteiskuntaan ja digitaaliseen maailmaan esteettömästi** varallisuudesta, terveydentilasta, taloudellisesta asemasta ja asuinpaikasta riippumatta. Julkisen **päättösvallan valmistelua tulee avata** kansalaisille tietoverkkoja hyväksi käyttäen.

Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi julkishallinnossa tulee käyttää **avoimia standardeja**, joilla määritellään tietosisältöjen ja tietoteknisten rajapintojen yhdenmukaisuus. **Yhtenäistä kokonaisarkkitehtuuria** tulee noudattaa ja hyödyntää **yhteisiä tietopalustoja sekä yhteisiä sähköisen asioinnin palvelualueita ja palveluja**. Avoimeen lähdekoodiin perustuvien ratkaisujen käyttöönottoa tulee edistää julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin puitteissa ja kustannushyötyanalyysin pohjalta.

Sosiaalisen median ja muun interaktiivisen tieto- ja viestintäteknologian **käyttöä** hallinnon ja kansalaisten välisessä kanssakäymisessä tulee **lisätä asiakaslähtöisesti**. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävien älyratkaisujen käyttöönottoa tulee edistää poikkihallinnollisesti kaikilla yhteiskunnan sektoreilla.

Kriittisten tietosisältöjen tietoturvaluus tulee varmistaa kotimaisin ratkaisuin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon **sähköisen tiedonhallinnan rakentamista jatketaan, jotta asiakastieto saadaan sujuvasti käyttöön**. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmät saatetaan yhteensopiviksi ja mahdollistetaan tietojen vaihto. Kansalaisille suunnattuja sosiaali- ja terveysalan sähköisiä palveluja kehitetään ottaen huomioon palvelujen käyttäjien erilaiset mahdollisuudet sähköisten palvelujen käyttöön.

3.3 JULKISEN HALLINNON ICT-TOIMINNAN LINJAUKSET

3.3.1 JulkiCT

Valtiovarainministeriö ohjaa tietohallinnon kehitystä sekä valtion- että kuntahallinnossa. Keskitetyllä ohjauksella tavoitellaan säästöjä tietohallintomenoissa ja samanaikaisesti tavoitellaan sitä, että tietohallinto palvelisi paremmin hallinnon ydintehtävien toteutusta. Tähän päästään keskittämällä voimavaroja perustietotekniikan ylläpidosta hallinnon toiminnan kannalta keskeisten järjestelmien kehittämiseen.

Palvelutuotannon tehokkuutta tuetaan erityisesti keskitettyjen IT-palvelujen avulla. Tietohallinnon ohjauksessa tukeudutaan yhtenäiseen arkkitehtuuriin. Yhteiset IT-palvelut, kuten tunnistuspalvelu, asiointitili ja palvelualusta, tuovat viranomaisille selviä taloudellisia säästöjä ja edesauttavat varsinaisen asiakaspalvelujen kehittämistä. Perustietovarantojen aiempaa parempi hyödyntäminen ja tietojen yhteiskäytön lisääminen mahdollistavat julkisten palvelujen hoitamiseen entistä tuottavammalla tavalla.

3.3.2 Tietohallintolaki

Tietohallintolain (L634/2011) tavoitteena on julkishallinnon tietojen sekä tietojärjestelmien yhteentoimivuus sekä hallittavuus. Laki edellyttää tietojärjestelmien yhteentoimivuutta sekä tietojen yhteiskäyttöisyyttä yli hallinnonalan.

Julkisen hallinnon viranomaisten on

- suunniteltava ja kuvattava tietohallintonsa julkisen hallinnon tietohallinnon kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti (7§)
- noudatettava tietojärjestelmien yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria ja sen edellyttämiä yhteentoimivuuden kuvauksia ja määräytyksiä sekä toimialakohtaisia kuvauksia ja määräytyksiä (7§)
- otettava käyttöön sellaisia sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluja, jotka luovat edellytykset yhteentoimivuudelle (11§)
- huolehdittava, että laissa tarkoitetut tiedot kuvauksista ja määräytyksistä ovat saatavilla tietoteknisesti hyödynnettävässä muodossa (12§)
- otettava käyttöön lausuntomenettely keskeisille tietohallintohankkeille (4§)
- otettava käyttöön tarvitsemiaan yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja (11§).

Lisäksi laki edellyttää, että ministeriöt ohjaavat hallinnonalsansa tietohallintoa sekä tietohallintohankkeita. Ministeriöllä on velvollisuus huolehtia, että sen toimialalle laaditaan toimialan tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kuvaukset ja määräytykset ja että näitä kuvauksia ja määräytyksiä ylläpidetään (8 §).

3.3.3 Tietoturvallisuuden kehittämisohjelma ja tietoturva-asetus

Valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehittämisohjelman (2010–2015) tavoitteena on toimintamallien ja johtamisen muutos seuraavilla alueilla:

- konsernimainen toimintatapa ja tietoturvaohjaus
- tietoturvallisuuden tulosohtaus, mittaaminen, raportointi ja arvioinnit
- tietoturvaosaaminen ja koulutus
- riskienhallinta ja varautuminen
- tietoturvalainsäädännön kehittäminen
- tietoturvaressurit ja budjetointi.

Yksittäisiä kehityskohteita ovat mm:

- turvalliset sähköiset palvelut
- tiedon suojaaminen sen elinkaaren eri vaiheissa
- käyttövaltuuksien hallinnan kehittäminen
- turvallisten ja yhteentoimivien palveluiden integrointi
- konsernin tietoturvapalveluiden kehittäminen ja käyttöönotto
- operatiivisen reagointikyvyn kehittäminen.

Asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (A681/2010, ”tietoturvallisuusasetus”) tuli voimaan 1.10.2010. Asetus annettiin Lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta (JulL 621/1999, ”julkisuuslaki”) nojalla. Asetus toi valtionhallintoon yhteisen asiakirjojen suojaustasoluokittelun, **velvoitteen saavuttaa tietoturvallisuuden perustaso 1.10.2013 mennessä** ja velvoitteen tietoturvallisuuden korotetun tai korkean tason saavuttamiseksi sille osalle valtionhallintoa, joka käsittelee usein suojaustason III tai sitä korkeamman suojaustason tietoa. Asetus velvoittaa valtionhallinnon organisaatioita järjestämään ICT -toimintansa VAHTI ohjeiden mukaisesti.

Valtionhallinnon viranomaisen on pidettävä huolta, että **tietoturvallisuuden suunnittelu hyvän tiedonhallintatavan mukaisesti** perustuu viranomaisen selvityksiin ja arvioihin sen hallussa olevista asiakirjoista sekä niihin talletettujen **tietojen merkityksestä**. On huolehdittava, että suunnittelussa otetaan huomioon **vaatimus hyvän julkisuus- ja salassapitorakenteen toteuttamisesta** tietojärjestelmissä. Tietoturvalisuustoimenpiteet mitoitetaan ottamalla huomioon **suojattavien tietojen merkitys ja käyttötarkoitus**, sekä asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvat **uhkatekijät** ja tietoturvalisuustoimenpiteistä aiheutuvat **kustannukset**.

3.4. SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIEDONHALLINNAN KEHITTÄMISLINJAUKSET 2012-2015

3.4.1. Lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kansalliset kehittämislinjaukset vuosille 2012 - 2015 keskittyvät jo tehtyjen linjausten toteuttamiseen ja tarkentamiseen. Kansalaisen sähköisen asioinnin linjaukset tehdään valtiovarainministeriön SADe-ohjelman sosiaali- ja terveysterveystoimintasuudessa.

Peruslähtökohtana on jo tehtyjen linjausten ja lainsäädännön toteuttaminen kansallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluiden suhteen. Terveydenhuollon KanTa-palveluiden osalta lainsäädäntö on jo olemassa, sosiaalihuollon osalta se tullaan laatimaan Tikesos-hankkeessa esitettyjen linjausten mukaisesti.

Linjaukset painottuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyvään tiedonhallintaan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kuluva vuosikymmenen aikana toimintaympäristössä tulee tapahtumaan useita merkittäviä muutoksia: väestö ikääntyy Suomessa nopeammin kuin useimmissa muissa maissa ja palvelutarve kasvaa, sosiaali- ja terveystalouden henkilöstön eläköityminen kiihtyy ja kunta- ja palvelurakennemuutos muuttaa palvelujen järjestämistapoja. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyörakenteita kehitetään ja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen raja madaltuu. Asiakkaiden valinnanvapaus lisääntyy kotimaassa ja EU:n potilasdirektiivin mukaisesti myös EU:n alueella lisäten tiedon liikkumisen vaatimuksen maan- ja EU-laajuiseksi. Asiakkaiden vaatimusten kasvu tulee näkymään todennäköisesti myös yksityisten palveluiden kysynnän kasvuna sekä kiinnostuksena hankkia erilaisia terveyshyödykkeitä ja palveluita myös omarahoitteisesti. Rahoituksen perusrakenteet ja julkinen verorahoitteinen järjestämisvastuu tullevat kuitenkin pääperiaatteiltaan säilymään nykyisenkaltaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämislinjaukset pohjautuvat sosiaali- ja terveysministeriön tammikuussa 2010 julkaisemaan strategiaan Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020. Strategiassa on valittu kolme pääaluetta: hyvinvoinnille vahva perusta, kaikille mahdollisuus hyvinvointiin ja elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan näkökulmasta strategian toteutumista voidaan tukea erityisesti tuottamalla palvelujen käyttäjille, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille ja päättäjille rakenteellisesti yhdenmukaista ja organisaatorajojen yli käytettävissä olevaa tietoa, jota voidaan käyttää päätöksen teon tukena. Oleellista on tiedon saatavuuden turvaamisen lisäksi sen hyödyntäminen sekä kehityksen mahdollistamien uusien toimintamallien käyttöönotto. Sosiaali- ja terveydenhuollon painopisteen siirtymistä ennalta ehkäisyyn ja kotona annettaviin palveluihin voidaan edistää uusilla toimintamalleilla sekä niitä tukevilla järjestelmillä ja teknologioilla.

3.4.2. Terveydenhuollon kansalliset sähköiset tietojärjestelmäpalvelut - KanTa-palvelut

Vuosina 2012 - 2015 keskitytään terveydenhuollon kansallisista sähköisistä tietojärjestelmäpalveluista tehtyjen linjausten toimeenpanoon sekä niiden mukaisen kehittämisen suunnitteluun.

Nämä palvelut koskettavat koko väestöä sekä terveydenhuollon palvelunantajia ja ammattilaisia, kokonaiskustannusarvio on noin 200 miljoonaa euroa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (L159/2007, asiakastietolaki) ja laki sähköisestä lääkemääräyksestä (L61/2007) määrittelevät terveydenhuollon kansalliset tietojärjestelmäpalvelut. Palvelu koostuu eReseptistä, eArkistosta, kansalaiselle suunnatusta eKatselusta ja potilaan tiedonhallintapalvelusta. Kela rakentaa keskitetyt tietovarastot, joihin terveydenhuollon palve-

lunantajat ja apteekit siirtävät ja hakevat sisällöllisten ja teknisten määrittelyjen mukaiset sähköiset lääkemääräykset ja potilastiedot omilla potilastieto- tai apteekkijärjestelmillään.

eResepti

- käyttöönotto siirtymäaikojen puitteissa yksityisessä ja julkisessa terveydenhuollossa
- eReseptin kehittäminen
- pkv-lääkkeiden määräys vain sähköisesti
- kaikkien toimitustietojen vieminen Reseptikeskukseen riippumatta tekotavasta
- suostumusten ja kieltojen harmonisointi eArkiston toimintamallin kanssa
- kansalaisten mahdollisuus tehdä uusimispyyntöjä eKatselun avulla

eArkisto

- potilastietojärjestelmien testaus ja pilotointi
- käyttöönotot julkisessa ja yksityisessä terveydenhuollossa
- eArkiston tietosisällön laajennukset siirtymäkauden jälkeen
- tietosisältöjen arvonmääritys

Potilaan tiedonhallintapalvelun kehittäminen

- päätöksenteon tuki sekä asiakkaiden että terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön
- kansalaisen asiointimahdollisuudet,
  - o omien mittaustulosten ja havaintojen välittäminen ammattilaisjärjestelmiin
  - o esitieto- ja palautelomakkeet
  - o muu sähköinen konsultaatio

3.4.3. Sosiaalihuollon kansalliset sähköiset tietojärjestelmäpalvelut

Keskeisinä linjauksina ovat

- Yleisrakenteeltaan KanSa perustuu samaan konseptiin kuin KanTa. Tiedot talletetaan asiakirjoina kansalliseen arkistoon ja niitä käytetään paikallisten järjestelmien kautta. Tukipalvelut (esim. sähköinen allekirjoitus, koodistopalvelut) ovat yhteisiä. Tietoliikenne tapahtuu saman verkon kautta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon välille rakennetaan mahdollisuus tietojen yhteiskäyttöön ottaen huomioon asiakkaan ja potilaan oikeudet päättää omien tietojensa käytöstä.
- Hankkeessa edetään niin, että tehtyjä määritelmiä testataan pilottiprojekteissa ja niitä tarkennetaan saatujen kokemusten mukaisesti. Määritelmiä hallitaan samalla ylläpitojärjestelmällä kuin terveydenhuollon puolella.
- Määritysten tarkennuksista siirrytään varsinaisen arkiston rakentamiseen vuosien 2014-15 aikana, jonka jälkeen aloitetaan kansallinen levittäminen.
- Tavoitetilassa vuonna 2020 kaikki sosiaalihuollon tiedot käsitellään sähköisesti yhtenäisillä prosesseilla ja tietosisällöillä. Tiedot talletetaan kansalliseen arkistoon. Toiminta on asiakaslähtöistä. Kansalainen pystyy itse hoitamaan asioitaan sähköisesti käyttäen hyväkseen olemassa olevia tietoja.

Hankkeen eteneminen edellyttää myös lainsäädäntömuutoksia.

- Sosiaalihuoltolaki: kirjaamisvelvollisuus

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakirjojen sähköisestä käsittelystä: velvollisuus käyttää kansallisia järjestelmiä, mandaatti antaa teknisiä määräyksiä, tietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet ja velvollisuudet, asetus säilytettävistä asiakirjoista ja säilytysajoista sekä vaiheistuksesta
- Laki sosiaalihuollon henkilöstöstä: henkilöstön rekisteröinti yhteiseen rekisteriin terveydenhuollon henkilöstön kanssa

3.4.4. Kansalaisen sähköiset palvelut

SADe-ohjelman tavoitteena on tarjota asiakkaille hyödyllistä, sujuvaa ja helppoa sähköistä asiointia julkisiin palveluihin. Lähtökohtana on vastata asiakkaan palvelutarpeisiin elämänkaaren eri vaiheissa ja tilanteissa hallinnonaloista ja organisaatioiden rajoista riippumatta. Tarkoituksena on tuottaa konkreettisia, julkisen sektorin kustannustehokkuutta ja laatua vahvistavia palveluja sekä tehostaa hallinnon prosesseja ja resurssien käyttöä.

Sosiaali- ja terveystieteen palvelukokonaisuuden tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön sähköisiä palveluja, jotka

- tukevat kansalaisen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämistä ja edistämistä sekä sairauksien ennaltaehkäisyä
- tukevat kansalaisen oman terveyden hallintaa ja itsehoitoa
- helpottavat kansalaisten hoito- ja palveluyksikön valintaa ja hakeutumista oikeiden palvelujen piiriin
- parantavat kansalaisten osallistumismahdollisuuksia palvelujen suunnittelussa
- tehostavat kansalaisten ja palveluyksikön ammattilaisen välistä vuorovaikutusta
- parantavat kansalaisten mahdollisuutta antaa palautetta palveluista.

Hanke koostuu

- Kansallisesti toteutettavista palveluista (palveluhakemisto, yleinen sosiaali- ja terveystieto, avuntarpeen itsearviointi, palautepalvelut)
- Kansallisesti määriteltävistä, alueellisesti toteutettavista palveluista (ajanvarauspalvelu kansalaiselle, turvallinen viestinvälitys asiakkaan ja palvelunantajan välillä)
- alueellisen kehitystyön tuesta ja koordinaatiosta.

SADe-hankkeella pyritään saamaan aikaan seuraavat tuotokset vuoden 2015 loppuun mennessä.

- Kansalaisilla on käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen palveluhakemisto. Palveluhakemiston jatkokehittäminen ja pysyvä ylläpito on resursoitu. Palveluhakemisto pohjautuu viranomaiskäyttöön kehitettävään sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikkarekisteriin, johon palveluntuottajille tarjotaan helppokäyttöinen käyttöliittymä.
- Keskeinen viranomais- ja muiden tahojen tuottama yleinen sosiaali- ja terveystieto, mukaan lukien riskitestit ja avuntarpeen itsearviointimenetelmät, on koottu osaksi suomi.fi -palvelua. Tietojen pysyvä ylläpito on resursoitu. Tieto on helpposti käytettävissä osana muita sähköisiä palveluita kuten KanTa-palveluihin toteutettua omien tietojen katselua.

- Spontaanin asiakaspalautteen keruuseen ja käsittelyyn on kehitetty kansallinen malli. Lisäksi laajojen asiakaspalautteiden tiedonkeruuta on sähköistetty.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietoturvalle, sähköiselle viestinvälitykselle on tehty kansalliset määrittelyt. Viestinvälitysratkaisuja on otettu käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa ja malli on valmis laajaan levitykseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköiselle ajanvaraukselle on tehty kansalliset määrittelyt: Ajanvarauksessa tarvittavat tietorakenteet on keskeisiltä osin yhdenmukaistettu ja niitä ylläpidetään osana koodistopalvelua. Ajanvarauspalveluja on sovittujen asiakasryhmien ja palveluiden osalta otettu käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa ja malli on valmis laajaan levitykseen.
- Kansalaisen sähköisiä palveluita on kehitetty osana laajempaa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistä. Kehittämishankkeet on verkostoitettu ja tieto kehittämistyön tuloksista on helposti kaikkien saatavilla.

3.4.5. Alueelliset toimintamallit ja niitä tukevat ICT-ratkaisut

AVAUS on hankekokonaisuus, jossa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon uuden sukupolven toimintamallia ja sitä tukevia ICT-ratkaisuja. Avauksessa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmäuudistusta tukevia ratkaisuja niin kansallisesti kuin alueellisesti. Kyseessä on siis sosiaali- ja terveystieteiden kehittämishankkeen osana sosiaali- ja terveystieteiden alueelliseen järjestämiseen.

Tietohallintolain perusteella laadittavaan kokonaisarkkitehtuuri-työhön Avaus tarjoaa osaltaan mahdollisuuden laatia soite-alueen kokonaisarkkitehtuuri-kuvausta. Työtä voidaan tehdä Uuden Oulun ja Pohjois-Pohjanmaa sairaanhoitopiirin kanssa. Tähän työhön on otettava mukaan, mutta jo nyt ilmoittautunut mukaan muita sairaanhoitopiirejä ja suuria kaupunkeja (mm. HUS ja PKS-kunnat).

Tietohallintostrategian kehittämisen näkökulmasta Avaus antaa mahdollisuuden tarkastella vuoden 2015 jälkeistä tilannetta tietohallinnon kehittämisessä niin kansallisesti kuin alueellisesti ja asettaa strategisia tavoitteita kummallakin tasolla ja kuvata niitä kokonaisarkkitehtuurin keinoin strategisena tavoitetasona.

3.5 YHTEENVETO ULKOISISTA MUUTOSTARPEISTA

STM:n hallinnon tietohallinnon merkittävimmät haasteet vuosina 2012–2015 tulevat ulkoisista vaatimuksista tai lainsäädännöstä.

Keskeisimmät muutostekijät ovat:

- JulkICT-ohjaus
- tietohallintolain vaatimukset kokonaisarkkitehtuurimenetelmän käyttöön-otosta
- vaatimukset tietojen yhteiskäyttöisyydelle ja hyödynnettävyydelle päätöksenteossa, tutkimuksessa ja innovaatiotoiminnassa edellyttävät muutoksia lainsäädännössä
- vaatimukset tietovarantojen avaamisesta kansalaisten ja yritysten käyttöön
- yhteentoimivuuden tunnistamisen ja esteiden purkamisen haasteet hallinnonalalla

- valtion tietohallinnolle asetetut säästötavoitteet (100 M€ vuoteen 2014 mennessä) asettavat merkittäviä paineita tietohallinnon tehostamiseen, tietohallinnon tuottamien palveluiden vaikuttavuuteen ja tuloksellisuuteen, sekä niiden tehokkaaseen hyödyntämiseen
- hallinnonalan yhteisten tietojärjestelmien sekä palveluiden tunnistaminen ja toteuttaminen yhteentoimivuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseksi
- toiminnan tehostaminen ja vaikuttavuus
- sähköinen asiointi ja palvelujen kehittäminen
- lisääntyvän EU-tiedonvaihdon, -ohjauksen ja -yhteistyön sekä muun kansainvälisen tiedonvaihdon huomioon ottaminen.

4 HALLINNONALAN TIETOHALLINNON KESKEISET LINJAUKSET 2012 – 2015

Hallinnonalan tietohallinnon keskeiseksi haasteeksi on koettu hallinnonalan tietohallinnon pirstaleisuus ja sen irrallisuus organisaatorajat ylittävistä prosesseista. Hallinnonalan tietohallinnon tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus, sekä aito tuki hallinnonalan varsinaiselle toiminnalle edellyttävät hyvää yhteistyötä tietohallintoasioissa:

- tietohallinnon ja substanssitoiminnan välillä
- hallinnonalan virastojen välillä
- hallinnonalan ja kohdealueen välillä
- hallinnonalan ja VM:n välillä.

4.1 TOIMINTA-AJATUS JA VISIO

Hallinnonalan tietohallinnon toiminta-ajatus vuosille 2012–2015 on:

Toiminta-ajatus

STM:n hallinnonalan tietohallinto mahdollistaa hallinnonalan toiminnan tehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden

Visio

Visio on olla vuonna 2015 parhaimpia hallinnonaloja tietohallinnon osalta.

Hallinnonalan tietohallinnon tavoitteena on tuottaa parempia palveluja:

- varmistamalla laadukkaat tietojärjestelmät ja niiden yhteentoimivuus julkishallinnossa, valtioneuvostossa ja hallinnonalalla
- varmistamalla yhteisten tietojärjestelmien käyttö hallinnonalalla aina silloin kun se on toiminnallisesti sekä kustannustehokkaasti mahdollista
- varmistamalla tietojen yhteiskäyttö hallinnonalalla sekä muiden sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa
- tunnistamalla ja poistamalla tietojen yhteiskäyttöisyyden esteitä
- ottamalla käyttöön hallinnonalalla tehokkaat yhteiset prosessit ja palvelut

- ottamalla käyttöön tehokkaat yhteiset tietohallinnon toimintamallit
- tunnistamalla asiakkaiden (kansalaiset, hallinnonalan ammattihenkilöt ja yhteisöt) yhteiset tarpeet ja kehittämällä palveluja kokonaisvaltaisesti siten, että hallinnonalan palvelut olisivat saatavissa yhdestä paikasta, asiakasportaalista
- nopeuttaa asiakkaiden ja sidosryhmien palveluja (keinoja ovat esim. tietojen kerääminen vain yhteen kertaan, lomakkeiden yhtenäistäminen, yhdenmukainen raportointi ja yhteinen seurantaan tukeva asiakasportaalii)
- kehittämällä palveluja kansallisten sekä kansainvälisten sidosryhmien ja asiakkaiden tarpeiden mukaan huomioiden yhteiskäyttöisyys ja skaalautuvuus.

4.2 TIETOHALLINNON KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

STM:n hallinnonalan tietohallinto mahdollistaa hallinnonalan toiminnan tehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden. Se edellyttää tietohallinnon kriittisten menestystekijöiden tunnistamista ja tietohallinnon rakentamista tunnistettujen vahvuuksien ja osaamisien varaan.

Hallinnonalan tietohallinnon kriittinen menestystekijä on *Ydintoiminnan ja ydinprosessien ymmärtäminen* ja sitä tukevana kriittisinä menestystekijöinä *arkkitehtuurin hallinta, palveluhallinta, sidosryhmien hallinta, hankkeiden hallinta sekä osaava henkilöstö* (kuva 1).

Kuva 1. Hallinnonalan tietohallinnon kriittiset menestystekijät.

Ydintoiminnan ja ydinprosessien ymmärtäminen on perusedellytys laadukkaiden tietohallintopalveluiden tuottamiseen. Tavoitteena on toimintalähtöinen ja aktiivinen

tietohallinnon kehittäminen tiiviissä yhteistyössä johdon, substanssiprosessien sekä eri sidosryhmien kanssa. Prosessien kehittäminen ja kuvaaminen on osa tietohallinnon ydintoimintoja.

Arkkitehtuurin hallinta korostuu kriittisenä menestystekijänä tietohallinnon kehittämisessä. Tietohallintolaki edellyttää kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaista kuvaamista sekä järjestelmien yhteentoimivuutta ja tietojen yhteiskäyttöisyyttä. Arkkitehtuurin hallinta koskee oman organisaation lisäksi myös hallinnonalan sekä koko julkishallinnon arkkitehtuurien hallintaa. Tietoturva sekä integraatoratkaisut sisältyvät arkkitehtuurin hallintaan.

Palveluhallinnan tulee olla asiakas- ja toimintalähtöistä. Tietohallinnon rooli on tuoda aktiivisesti esille tekniikan ja sähköisten ratkaisujen tarjoamat mahdollisuudet palveluiden kehittämisessä. Tietohallinnon palvelujen tulee täyttää substanssitoiminnan edellyttämät palvelutasovaatimukset. Palvelut voivat olla sisäisiä tai ulkoisesti hankittuja.

Sidosryhmien hallinta on sisäisen ja ulkoisen, kotimaisen ja kansainvälisen asiakkaiden ja muiden sidosryhmien ja niiden tarpeiden ymmärtämistä ja niihin vastaamista. Tietohallinnon kannalta keskeinen sidosryhmä ovat IT-palvelutoimittajat.

Hankkeiden hallinta lähtee tehokkaasta ja osaavasta projektien hallinnasta. Projekteja hallitaan ja priorisoidaan hankesalkun avulla. Hankesalkku mahdollistaa kokonaisarkkitehtuurin mukaisen tuloksellisen toiminnan.

Osaavalla ja motivoituneella henkilöstöllä pyritään hallinnonalan tietohallintohenkilöstön strategisen ja operatiivisen tietohallinto-osaamisen kehittämiseen siten, että osaaminen vastaa muuttuvia vaatimuksia ja tarpeita.

Lisäksi muita hallinnonalan tietohallinnon menestystekijöitä ovat:

- virastojen erityispiirteiden ja erityisosaamisen huomioonottaminen hallinnonalan yhteistyössä
- vastuunjaon määrittely ministeriön ja laitosten/virastojen välillä. Hallinnonalalla on toimiva tietohallinnon ohjausmalli
- aito sitoutuminen yhteistyöhön ja sen kehittämiseen
- asiakaslähtöisyyden, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden edistäminen yhteistyössä
- kokonaisarkkitehtuurimenetelmän aito käyttöönotto hallinnonalalla ja yhteiskäyttöisyyden esteiden poistaminen.

4.3 STRATEGISET LINJAUKSET

Strategiset linjaukset	Periaatteet ja toimenpiteet
Tietohallinnon ja ydintoiminnan saumaton yhteistyö, jolla varmistetaan ydintoiminnan ja palveluiden tehokkuus, laatu ja vaikuttavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Keskeisiä tietohallinnon asioita käsitellään virastojen /laitosten johtoryhmissä säännöllisesti. • Kokonaisarkkitehtuurin toimintatavoilla varmistetaan saumaton yhteistyö sekä tiedonkulku. • Vuosikellon mukainen johtaminen,

	<p>suunnittelu ja valvonta on toteutettu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimintolähtöinen kehittämistapa edellyttää, että tietohallinto on jo suunnitteluvaiheessa mukana. • Tietohallinnolla on hyvä ymmärrys ydintoiminnoista sekä prosesseista, jotta tietohallinto voi toimia aktiivisena mahdollistajana.
<p>Asiakkaille ja sidosryhmille tarjottavien palveluiden uudistaminen integroiduilla sähköisillä ratkaisulla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnistetaan hallinnonalan yhteisiä prosesseja sekä palveluja, ja pyritään löytämään synergiaetuja yhteisten tietovarantojen ja järjestelmien avulla. • Hyödynnetään sosiaalisen median kehittymistä sekä sen mahdollisuuksia vuorovaikutteisuuden, viestinnän ja vaikuttavuuden parantamiseen. • Asianhallinnan ja asiointin automatisointi, tehostaminen ja läpinäkyvyyden parantaminen eli hallinnollisen taakan keventäminen ja nopeuttaminen. • Hyödynnetään yhteisiä sähköisiä asiointialustoja, asiointitiliä ja muita vastaavia sähköisiä ratkaisuja ja integrointipalveluja. • Hallinnonalan yhteisten asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen ja palveluiden integroitu kehittäminen.
<p>Työn tuottavuuden parantaminen ja vaikuttavuuden lisääminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnistetaan sisäisten prosessien kehittämispotentiaali • Varmistetaan prosessien ja työn tuottavuus yhteentoimivilla ja helppokäyttöisillä viestintä- ja ryhmätyöratkaisulla. • Hallinnon yhteisten prosessien tunnistaminen, tehostaminen ja sähköistäminen. • Innovatiivisiin ratkaisuihin ja työtapoihin kannustaminen. • Koulutukseen panostaminen.
<p>Tietohallintolain ja JulkICT strategian toimeenpano</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistään kokonaisarkkitehtuurityön toteuttaminen <ul style="list-style-type: none"> – 2012 KA-hallintamallin käyttöönotto ja KA-kehityspolun ja vuosikellon rakentaminen – 2012 KA-kuvausten käynnistäminen merkittävimmistä hankkeista. – 2015 KA-kuvaukset ovat valmiit ja KA-menetelmä on osa jatkuvaa toimintaa. Yhteentoimivuuden esteet ovat poistettu ja tietojen yhteiskäyttöisyys on mahdollista.

	<ul style="list-style-type: none"> – 2012-2015 tulossuunnitteluun sidottu KA-kehitys – STM hallinnonalan tietohallinnon linjaukset 2012 –2015 tarkistetaan vuosittain
Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuus varmistetaan alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla	<ul style="list-style-type: none"> • Kokonaisarkkitehtuurimenetelmällä ja sen hallintamallilla varmistetaan hallinnonalan ja kohdealueiden (mm. eSOTE, työsuojelu, eläkevakuutusjärjestelmät, kansallinen terveydensuojeluohjelma) yhteentoimivuus. • Yhteentoimivuuden esteitä poistetaan vaikuttamalla lainsäädäntöön (ml. hankintalaki) ja asenteisiin.

Strategisten linjausten, periaatteiden ja toimenpiteiden toteutuminen ja em. hallinta ja tuloksellisuus varmistetaan kokonaisarkkitehtuurimenetelmällä.

4.4 RESURSSIT JA MITTARIT

Resurssit

Tietohallinnon resursseilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vuotuisia määrärahoja sekä tieto-, tietohallinto- ja tietopalvelutehtävissä olevia henkilöitä, jotka tekevät täyspäiväisesti kyseisiä tehtäviä.

Tietohallinnon budjetista kustannetaan kaikki organisaation tietohallintohankkeet, jotta kokonaisuus pysyy hallinnassa ja tiedetään kustannusten määrä. Tämä mahdollistaa resurssien allokoinnin, hankkeiden priorisoinnin sekä tuloksellisen seurannan.

Julkishallinnon ICT-linjausten mukaisesti ministeriöiden, laitosten sekä virastojen omien tietohallintoihmisten osaamista ja työpanosta tulee siirtää perustietoteknisistä ratkaisuista ydintoimintoihin liittyvien palvelujen ja järjestelmien kehittämiseen. Toimialariippumattomat perustietopalvelut ja -ratkaisut tarjotaan julkisen hallinnon yhteisinä palveluina ja ratkaisuina, joiden käyttöönottoa tietohallintolaki edellyttää.

Mittarit

Hallinnonalan tietohallinnon resurssien ja tietohallinnon tuloksellisuuden mittaaminen ja mittareiden määrittäminen asetettiin strategiseksi tavoitteeksi vuodelle 2012. Tavoitteena on verrata kustannuksia ja investointeja muihin hallinnonaloihin sekä muihin ulkopuolisiin toimijoihin.

Tyrmä määrittää yhteiset mittarit, mittaustavan sekä raportointitavan alkuvuodesta 2012.

4.5 TIETOHALLINNON OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa toimintaa, jolla varmistetaan oikea-aikainen, oikeatasoinen sekä riittävä osaaminen turvaamaan tuloksellisen toiminnan.

Osaamisen kehittäminen lähtee osaamiskartoituksesta, joita tehdään kerran vuodessa kun kehityskeskustelut aloitetaan toimintasuunnitelmien pohjalta. Osaamisen kehittämisessä vastuu on sekä esimiehillä ja alaisilla. Tulevaisuudessa tavoitteena on *moniosaaja*, joka hallitsee useampia taitoja ja tietoja. Tietohallinnon henkilöstöä halutaan motivoida tehtävien kiertoon ja yhteisiin projekteihin hallinnonalalla.

Tavoitteena on hyödyntää osaamista entistä laajamittaisemmin koko hallinnonalalla. Esim. syvällistä tietoturvaosaamista ei ole mahdollista pitää jokaisessa organisaatiossa. Osaamisen syventäminen mahdollistaa haasteellisemmat ja kokonaisvastuullisemmat tehtävät hallinnonalan tasolla. Pyritään luomaan mielenkiintoisia ja haastavia tehtäväkokonaisuuksia, jotka motivoivat henkilöstöä ja auttavat heitä jaksamaan pitkempään työssään.

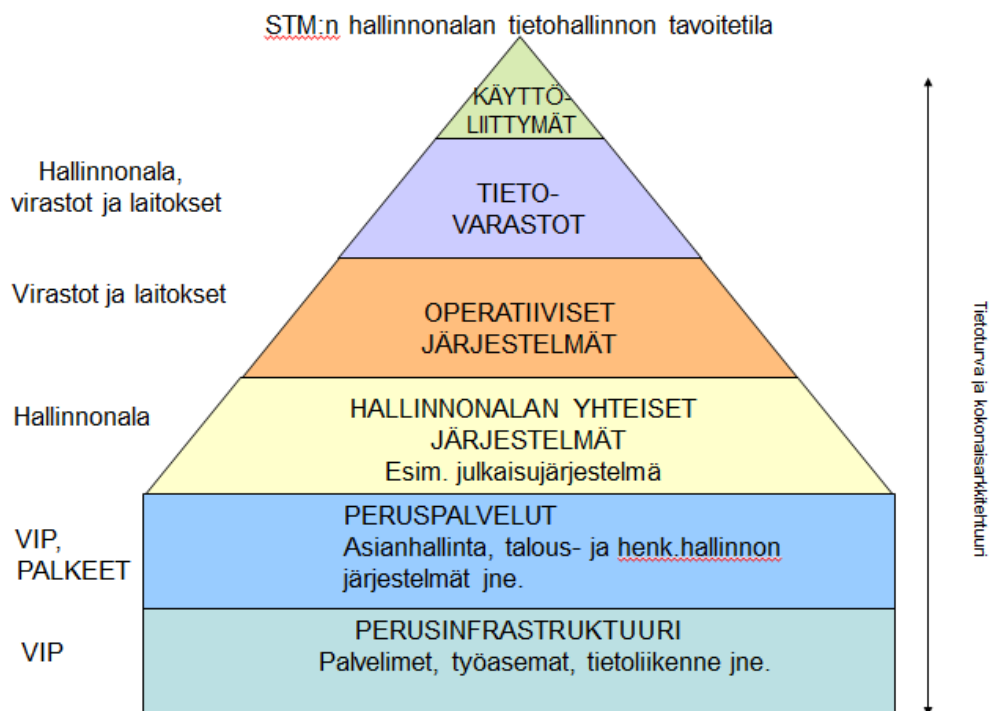
Toimenpiteet osaamisen kehittämiseksi hallinnonalalla:

- strategisen osaamisen varmistamiseksi Tyrmässä tehdään H1/2012 aikana osaamistarveselvitys, jonka perusteella laaditaan osaamisen kehittämissuunnitelma vuosille 2013–2015
- tunnistetaan hallinnonalalla kriittinen osaaminen ja turvataan se varmistamalla henkilöstön pysyvyys ja osaamisen jatkuvuus
- kokonaisarkkitehtuurimenetelmän koulutukseen panostetaan
- kehitetään tiedon hallinnan ja systeemyön osaamista
- kehitetään palveluhallintaan sekä ITILiin liittyvää osaamista
- kehitetään tietoturvaan liittyvää osaamista
- kehitetään hankintaosaamista
- kehitetään hanke/projektiosaamista
- kehitetään tietoteknologiaosaamista
- kehitetään tietopalvelujen edellyttämää osaamista.

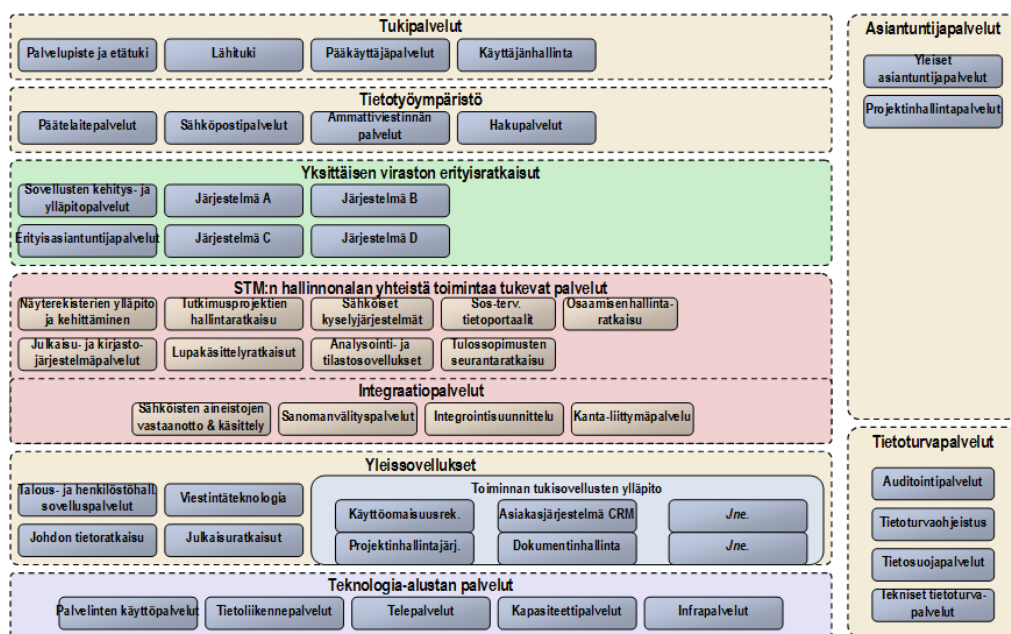
5 KUVAUS TAVOITETILAN MUKAISESTA TOIMINNASTA

5.1 LÄHTÖKOHDAT

STM:n hallinnonalan tietohallinnon tavoitteena on edetä kuvassa 2 esitettyyn tietohallinnon palvelurakenteeseen, jossa hallinnonala hyödyntää mahdollisimman paljon julkishallinnon ja hallinnonalan yhteisiä ratkaisuja.

Kuva 2. STM:n hallinnonalan tietohallinnon tavoitetilä.

Kuva 3. Hallinnonalan IT-palveluhierarkia

5.2 HALLINNONALAN TIETOHALLINNON JOHTAMIS- JA HALLINNOINTIMALLI

Jokaisessa ministeriössä tulee olla hallinnonalan IT-toiminnan johtamisessa ja koordinoinnista vastaava henkilö, joka toimii hallinnonalan IT-toimintojen ohjausryhmän puheenjohtajana. Ryhmä vastaa siitä, että hallinnonalan IT-strategia on yhden-suuntainen valtion IT-strategian kanssa sekä valmistelee hallinnonalan yhteisiä IT-palveluja ja edistää yhteistoimintaa ja tiedonkulkua hallinnonalan virastojen kesken.

Ministeriö vastaa omasta IT-toiminnastaan sekä hallinnonalan IT-toiminnan yhteensovittamisesta ja huolehtii, että hallinnonallalla noudatetaan valtionhallinnon IT-strategiaa, yhteisiä arkkitehtuureja ja menetelmiä sekä käytetään lähtökohtaisesti valtionhallinnon yhteisiä IT-palveluita silloin, kun niitä on olemassa.

Viraston / laitoksen oman tietohallinnon toiminta

Virasto/laitos vastaa oman IT-toimintansa seuraavista asioista:

- IT-toiminnan kehittämisstrategiasta ja talousohjauksesta
- IT-toiminnan kytkemisestä viraston ydintoiminnan suunnitteluun
- ydintoiminnan tietojärjestelmäpalveluiden toteuttamisesta ja hallinnoinnista valtionhallinnon yhteisten arkkitehtuurien mukaisesti
- valtionhallinnon ja oman hallinnonalan yhteisten perustietotekniikkapalvelujen hyödyntämisestä silloin, kun niitä on tarjolla tietoturvallisuudesta ja varautumisesta.

STM:n hallinnonalan tietohallinnon johtamismalli rakentuu edellä kuvatun mukaisesti, ellei keväällä 2012 valmistuvassa JulkICT-strategiassa toisin mainita, tai muutoin hallinnonallalla sovi.

Hallinnonalan tietohallintoratkaisuja ja menetelmiä kehitetään, ohjataan sekä seurataan hallinnonalan tietohallinnon yhteistyöryhmässä Tyrössä.

Tietohallinnon yhteistyöryhmä Tyrmä

Tyrmä on STM:n hallinnonalan määräaikainen yhteistyöryhmä, joka toimii valtion IT-strategian edellyttämänä hallinnonalan tietohallinnon toiminnan suunnittelu- ja koordinoitiryhmänä. Tyrmän toimintaa ohjaa Tyrmän ohjausryhmä. Valtion IT-koordinoitiryhmä Vitko antaa keskeisimmät linjaukset hallinnonalojen tietohallinnon ohjaukseen.

Tyrmällä on tietohallintolain mukaisesti merkittävä rooli hallinnonalan kokonaisarkkitehtuurihankkeessa. Tyrmän tulee ottaa aktiivinen rooli, ja pyrkiä vaikuttamaan JulkICT-strategian kehitykseen sekä muihin valtionhallinnon yhteisiin ratkaisuihin tai palveluihin siten, että ne sopivat myös STM:n hallinnonalan tarpeisiin.

Tyrmän toiminnan ohjaus

Tyrmän toimintaa ohjaa Tyrmän ohjausryhmä, jossa on tietohallinnosta vastuussa olevat henkilöt jokaisesta laitoksesta ja virastosta. Ohjausryhmä määrittää itse omat kokoontumiskäytäntönsä ja päättää Tyrmän raportointikäytännöistä ohjausryhmälle.

Tyrmä päivittää vuosittain hallinnonalan tietohallintolinjaukset sekä siihen ja JulkICT-strategian toimeenpanoon perustuvan toimintasuunnitelman. Tyrmän ohjausryhmä tarkistaa hallinnonalan tietohallinnon linjaukset vuosittain, sekä niiden ja hallinnonalan tietohallinnon toimintasuunnitelmien sopivuuden hallinnonalan toimintasuunnitelmiin ja strategioihin. Ohjausryhmä hyväksyy Tyrmän toimintasuunnitelman, sekä tukee ja seuraa Tyrmän toimintaa vuosikellon mukaisesti. Ohjausryhmä seuraa myös hallinnonalan yhteistä hankesalkkua.

Kokonaisarkkitehtuurin osalta Tyrmä raportoi säännöllisesti STM:n hallinnonalan kokonaisarkkitehtuurin koordinoitiryhmälle.

Hallinnonalan tietohallinnon päätöksenteko

Tyrmä on ensisijaisesti työryhmä, joka tekee hallinnonalan yhteisiä linjauksia sekä päätösehdotuksia hallinnonalan yhteisistä tieto-, tietojärjestelmä- ja teknologiaratkaisuista, -hankkeista ja periaatteista. Tämän lisäksi Tyrmä vastaa tietoturva- ja integraatiotratkaisuista sekä valtion yhteisten järjestelmien käyttöönotosta hallinnonalalla.

Tyrmän toiminnan tavoitteena on JulkICT-strategian mukaisesti yhtenäistää ja yhteensovittaa hallinnonalan tietojärjestelmiä, sekä toteuttaa tietojen yhteiskäyttöisyys.

Tyrmä voi STM:n hallinnonalan tietohallinnon linjausten sekä JulkICT-strategian pohjalta tehdä valtuuksiensa puitteissa tietohallintoa ja sen vastuulle kuuluvia linjauksia sekä päätöksiä, ja hyväksyttää ne Tyrmän ohjausryhmällä, konsernin johtoryhmällä tai STM:n kokonaisarkkitehtuurin koordinoitiryhmällä.

Kun Tyrmä tekee hallinnonalan taseisia linjauksia, päätöksiä, tai yhteishankkeiden käynnistämisiä, viedään nämä virasto- ja laitokohtaiseen päätöksentekoon joko tiedoksi tai päätettäväksi. Tämän lisäksi suurimmat linjaukset ja yhteishankkeet viedään konsernin johtoryhmään tiedoksi.

Tyrmä voi perustaa alatyöryhmiä, joihin kutsutaan jäseniä STM:n hallinnonalan virastoista ja laitoksista. Hallinnonalan tietoturvaryhmä ja tietopalvelujen yhteistyöryhmät ovat Tyrmän alatyöryhmiä.

5.3 KOKONAISARKKITEHTUURI JA SEN HALLINTAMALLI

Valtionhallinnon kokonaisarkkitehtuuri on otettava huomioon hallinnonaloilla tapahtuvassa toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämistyössä. Hallinnonalojen ja virastojen edellytetään hyödyntävän yhteisen konserniarkkitehtuurin elementtejä mahdollisimman paljon. Organisaation tukitoiminnot ja yhteiset ydintoiminnot kannattaa toteuttaa ja tukea yhteisillä ratkaisuilla. Yhteisiä ratkaisuja käyttämällä voidaan hallinnonaloilla kohdentaa vapautuvia kehittämisresursseja ydintoimintojen ja niitä tukevien järjestelmien kehittämiseen. Kunkin valtionhallinnon organisaation on toimintansa kehittämiseksi laadittava kokonaisarkkitehtuuri ja otettava sen ylläpitämiseksi käyttöön arkkitehtuurin hallintamalli. Kokonaisarkkitehtuuriaan laatiessaan valtionhallinnon organisaation on otettava huomioon, noudatettava ja hyödynnettävä julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria, valtionhallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria sekä

kaikkia niitä kohdealueiden kohdearkkitehtuureja, joiden kohdealueiden toiminnassa organisaatio on mukana.

STM:n hallinnonalalla noudatetaan seuraavia **yleisiä kokonaisarkkitehtuurin linjauksia ja periaatteita**:

Kokonaisarkkitehtuurin periaatteet (Lähde: Julkisen hallinnon KA, Julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteet)

• Periaatteita on noudatettava • Toiminnan ja kehittämisen on oltava läpinäkyvää • Maksimoi yhteiskunnan kokonaisu- setu • Arkkitehtuurin tulee olla yksin- kertaista • Arkkitehtuurin tulee olla strate- gialähtöistä • Toimintatapojen tulee olla yh- denmukaiset • Kehitä toimintamallia asiakasläh- töisesti • Tieto on yhteiskäyttöistä pääomaa • Tietovarannolla tulee olla tieto- vastuullinen • Tietoturvallisuus on huomioitava tiedon koko elinkaaren ajan.	• Kehitä tai hanki tietojärjestelmiä toimintalähtöisesti • Vältä päällekkäisiä ratkaisuja • Varmista yhteentoimivuus • Tietojärjestelmien tulee olla käyttä- jäystävällisiä • Minimoi toimittajariippuvuus • Hyödynnä avointa lähdekoodia • Yhtenäistä teknologia-arkkitehtuuri • Käytä vakaita teknologioita • Huolehdi tietoturvasta osana toi- mintaa • Varaudu poikkeustilanteisiin

Tietohallinnon strateginen linjausten toteutuminen varmistetaan yhtenäisellä kokonaisarkkitehtuurilla. Kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli on keskeinen johtamisen ja hallinnoinnin työkalu.

Kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli

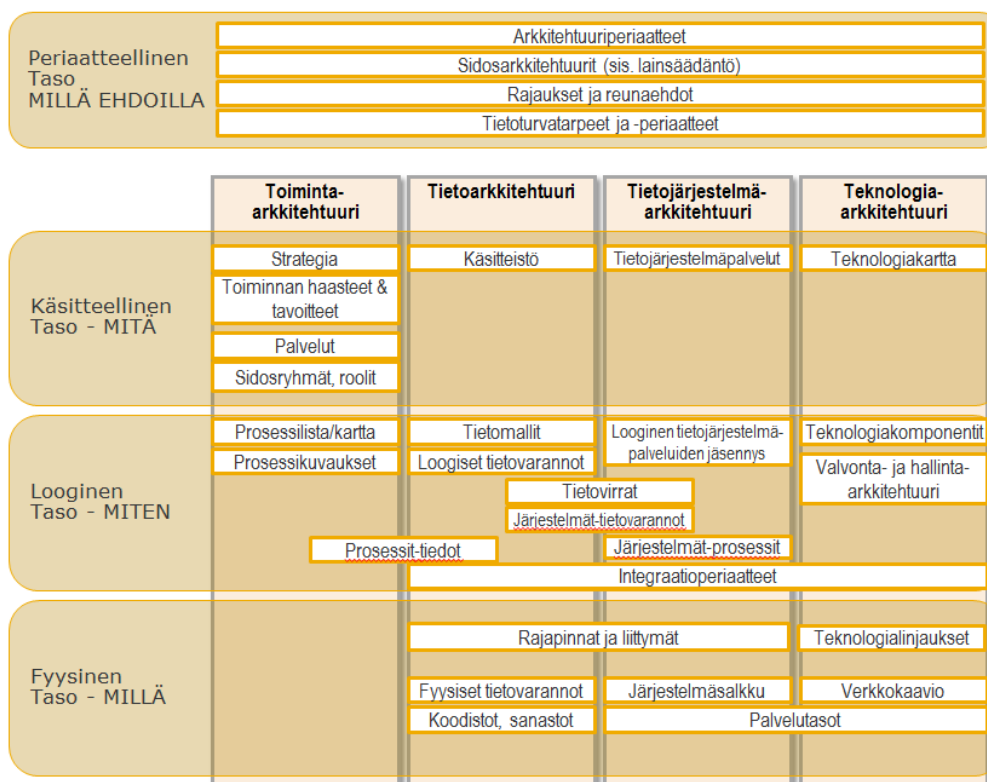
Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin toiminta- ja ohjausmallia sekä niihin liittyviä organisatorisia rakenteita kutsutaan arkkitehtuurin hallintamalliksi (KA-hallintamalli).

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli on kuvaus siitä,

- kuinka kokonaisarkkitehtuurin hallinta julkisessa hallinnossa organisoidaan
- mitä rooleja hallintamalliin kuuluu
- millä ylätasen prosesseilla julkisen hallinnon arkkitehtuuria suunnitellaan ja kehitetään ja miten sitä käytännössä hallitaan
- miten julkisen hallinnon arkkitehtuuritoimintaa kehitetään jatkuvasti, ja kuinka se dokumentoidaan.

KA-hallintamallin kytkeminen strategiseen ohjaukseen ja kehittämiseen tapahtuu vuosikellon, arkkitehtuuritoiminnan muutostekijöiden jäsennyksen ja arvioinnin, kehittämissalkun hallinnan ja toimintasuunnitelmien avulla.

Kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuurikehys

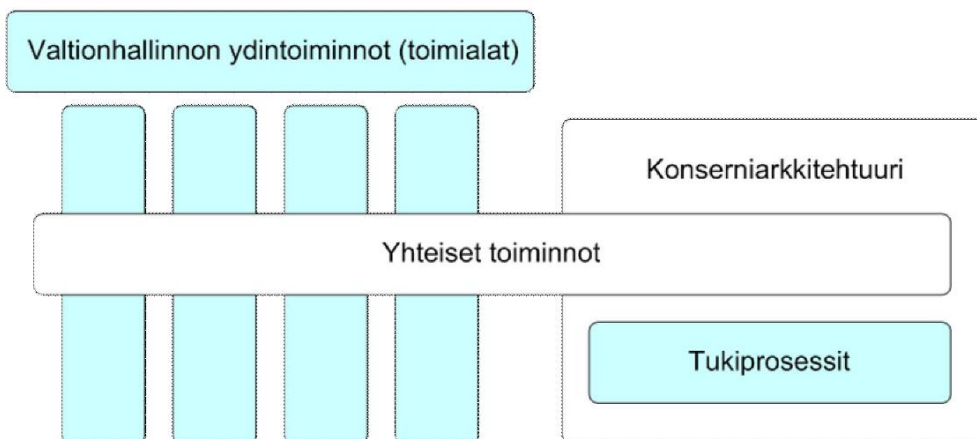
Kuva 4. Kokonaisarkkitehtuurin kehittämisen arkkitehtuurikehys

Seuraavissa aliluvuissa kuvataan lainsäädännöstä, strategioista, sisäisistä muutostarpeista, yleisistä periaatteista ja linjauksista johdettuja tavoitetilan kuvauksia ja näkökulmaan liittyviä tarkentavia periaatteita ja linjauksia arkkitehtuurikehityksen eri näkökulmiin

5.3.1 Toiminta-arkkitehtuuri

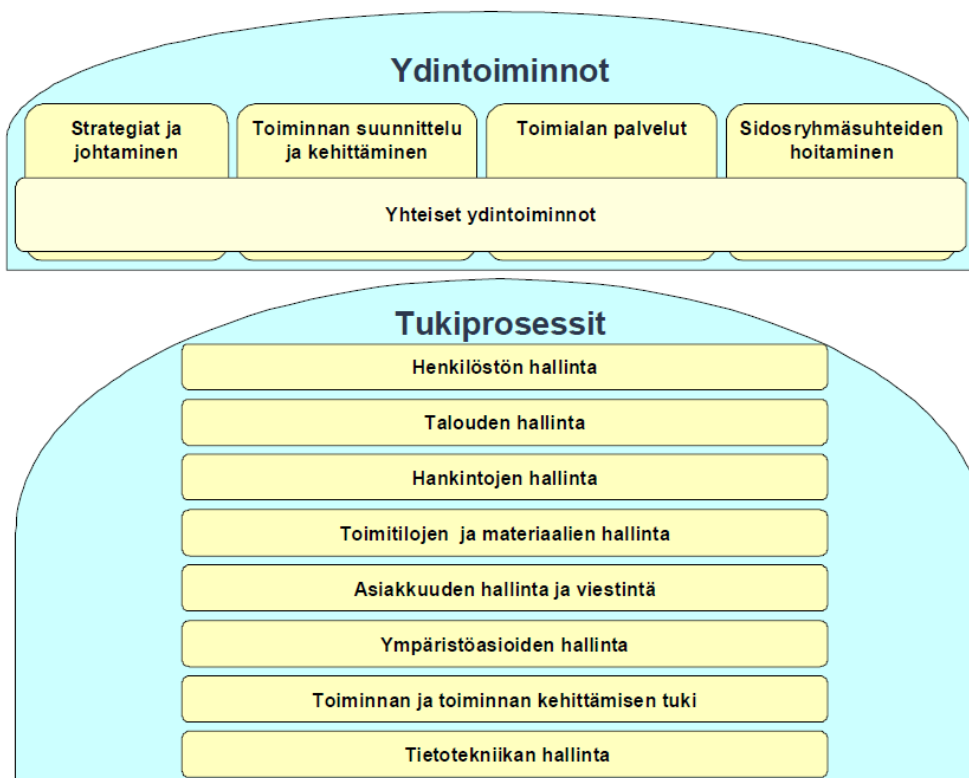
Toiminta-arkkitehtuuri kuvaa organisaation toiminnalliset rakenteet: palvelut ja tuotteet, prosessit ja organisaatiot, sidosryhmät sekä toiminnan kehittämisen perusrakenteet, kuten visiot ja strategiat. Toiminta-arkkitehtuurin suunnittelun tavoitteena on optimoida ja suunnitella asiakkaiden tarpeisiin ja odotuksiin liittyvää palvelutarjontaa sekä palveluiden tuottamiseen tarvittavia toiminnan rakenteita.

Hallinnon toiminta-arkkitehtuurin kehittämisessä tulee ottaa huomioon valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuuri ja pyrkiä hyödyntämään sen mukaisia palveluja mahdollisimman paljon (kuva 5). Valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuuri jakautuu organisaation ydintoimintaan ja sitä tukeviin konserniarkkitehtuurin osiin.

Kuva 5. Valtionhallinnon prosessikartta (Lähde: Valtiotason arkkitehtuurit hanke, Valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuuri)

Toiminta-arkkitehtuurin rakenne voidaan kuvata prosessikarttana (Kuva 6 Valtionhallinnon prosessikartta). Konserniarkkitehtuuri kattaa ydintoiminnoista yhteiset osat sekä tukiprosessit.

Kuva 6. Valtionhallinnon prosessikartta (Lähde: Valtiotason arkkitehtuurit hanke, Valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuuri)

Hallinnonalalla noudatetaan valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuurin seuraavia linjauksia ja periaatteita:

- Hallinnonalan ja virastojen toiminnat kuvataan valtionhallinnon toiminta-arkkitehtuurin mukaisesti.

- Toiminta-arkkitehtuurin nykytila kuvataan karkealla tasolla, mutta kuitenkin siten, että kehittämishankkeissa pystytään tunnistamaan selkeä tavoitetilä, sidosryhmät, palvelut ja toiminnot, joihin kehittäminen vaikuttaa.
- Kehittämishankkeissa hyödynnetään laadittuja kokonaisarkkitehtuurikuvauksia ja muutokset kuvataan kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti. Arkkitehtuurikuvausten päivittäminen tehdään osana kehittämisprojekteja.
- Prosessien kuvaaminen tehdään suosituksen JHS 152 Prosessien kuvaaminen mukaisesti. Hallinnonalalla sovitaan kuinka standardia sovelletaan ja millaisia kuvauksia laaditaan.
- Hallinnonalalla hyödynnetään valtionhallintoon yhteisesti hankittuja kokonaisarkkitehtuurin kuvausvälineitä.

STM:n hallinnonala osallistuu tai seuraa keskeisiä julkis- ja valtionhallinnon sekä valtioneuvoston kehittämishankkeita ja hyödyntää niiden tuloksia hallinnonalan oman toiminta-arkkitehtuurin kehittämisessä. Tunnistettuja toiminta-arkkitehtuurin kehittämishankkeita ovat:

- virastojen ja laitosten toiminta-arkkitehtuurien nyky- ja tavoitetilakuvaukset ja
- hallinnonalan toiminta-arkkitehtuurin nyky- ja tavoitetilakuvaukset.

5.3.2 Tieto-arkkitehtuuri

Tietoarkkitehtuuriin kuuluu organisaation

- tiedot (sisällöt ja tietoryhmät)
- tietovarannot ja niiden omistajuudet
- tietojen käsitteet, rakenteet, luokitukset, tunnisteet ja ontologiat
- tietojen suhteet.

Tietoarkkitehtuurin tavoitteena on toiminnan ja asiakkaiden tarpeiden tukeminen tarjoamalla oikea-aikaisesti luotettavaa tietoa helpolla tavalla. Tavoitteena on tiedon avoimuuden ja yhteiskäyttöisyyden edistäminen, tietotarpeiden ja asiakkuuksien tunnistaminen, sekä semanttisen yhteentoimivuuden edistäminen, jotta tietojen vaihto ja tulkittavuus olisi mahdollista eri organisaatioissa, tietojärjestelmissä ja käyttötilanteissa.

STM:n hallinnonalan tietovisio on:

STM:n hallinnonalalla on yhteinen näkemys asiakkaista, keskeisestä tietopääomasta ja luokituksista. Tarvittava tieto on avointa ja yhteiskäyttöistä, semanttisesti yhteensopivaa, ja asiakkaiden ja sidosryhmien käytettävissä.

Hallinnonalan tietoarkkitehtuurissa noudatetaan seuraavia **linjauksia ja periaatteita**:

- Hallinnonalalla tulee tunnistaa yhteiset tietotarpeet ja määritellä master-data.
- Hallinnonalalla tulee edistää avoimen datan käyttöä tunnistamalla tietovarannot, sopia niiden omistajuudesta ja rooleista, ja avata niitä laajempaan yhteiskäyttöön poistamalla päällekkäisiä ratkaisuja ja ristiriitoja (teknisiä, semanttisia tai lainsäädännöllisiä).
- Hallinnonalan tulee määritellä hallinnonalan yhteinen näkemys julkishallinnon luokituksista (esim. tehtäväluokituksista), sanastoista, metatiedoista ja tunnisteista.

- Hallinnonalalla otetaan käyttöön keskeisimmät julkishallinnon (tarvittavin osin EU-tason) standardit, luokitukset ja termistöt. Semanttisen yhteentoimivuuden kehittäminen aloitetaan ensin hallinnonalalla sekä valtioneuvostossa. Keskeisimpiä luokituksia on mm. julkishallinnon tehtäväluokitus sekä SÄHKE-metatietomallit.
- Hallinnonalalla siirrytään sähköiseen asianhallintaan ja arkistointiin v. 2015 mennessä.
- Paperiprosesseista tulee luopua mahdollisuuksien (jos ei ole lainsäädännöllisiä tai erittäin merkittäviä toiminnallisia esteitä) mukaan, ja korvata ne sähköisillä prosesseilla.
- Tiedonkeruuta yhtenäistetään poistamalla lainsäädäntöesteitä.
- Tulee muodostaa näkemys siitä, miten sosiaaliseen mediankäyttöön vaikuttaa tietoarkkitehtuuriin.
- Hallinnonala pyrkii yhteisiin sopimuksiin mm. lisensoitujen tietokantojen käytössä.

Keskeisimmät kehittämishankkeet ja strategiset toimenpiteet:

Hallinnonala osallistuu tai seuraa keskeisimpiä julkis-, valtionhallinnon ja valtioneuvoston kehittämishankkeita, ja hyödyntää niiden tuloksia oman hallinnonalan tietoarkkitehtuurissa. Hallinnonala osallistuu seuraaviin hankkeisiin, ja tarvittaessa perustaa uusia hankkeita:

- Julkishallinnon tehtäväluokitus (VM)
- Julkisen hallinnon metatietopalvelun esiselvitys (VM)
- Hallinnonalan tietovarantojen tunnistus ja määrittäminen (hallinnonalan oma hanke)
- hallinnonalan tietovarantojen yhteiskäytön kehittäminen (hallinnonalan oma hanke)
- lisensoitujen ulkoisten tietovarantojen hankintojen ja hallinnan keskittäminen (hallinnonalan oma hanke).

Tunnistetut tietoarkkitehtuurin kehittämishankkeet on kuvattu seuraavassa taulukossa:

STM:n HA tietoarkkitehtuurin kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Julkishallinnon metatietopalvelun esiselvitys	■			
Julkishallinnon tehtäväluokitus	■	■		
Sähke 2 tai 3 metatietomallin käyttöönotto	■	■	■	■
Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto	■	■	■	■
Hallinnonalan tietovarantojen tunnistus	■	■		
Valtioneuvoston yhteinen kirjasto- ja informaatiopalveluselvitys	■			
Julkishallinnon tietovarantojen tunnistus	■	■		
Ulkoisten tietovarantojen yhteislisenssointi	■			

5.3.3 Tietojärjestelmä-arkkitehtuuri

Tietojärjestelmäarkkitehtuuriin kuuluu

- tietojärjestelmät
- tietojärjestelmien suhteet
- tietojärjestelmien ominaisuustiedot
- tietojärjestelmäarkkitehtuurin suunnittelu, joka on rakenteellista suunnittelua, elinkaarisuunnittelua ja kustannus- ja käyttöoptimointia.

Tietojärjestelmäarkkitehtuurin suunnittelussa tavoitteena on suunnitella tietojärjestelmäkokonaisuutta siten, että se tukee organisaation tavoitteita. Hallinnonalan yhteisen tietojärjestelmäarkkitehtuurin tavoitteena on:

- luopua päällekkäisistä virastokohtaisista ratkaisuista ja siirtyä yhteisiin hallinnonalan järjestelmiin tai ainakin yhteentoimiviin järjestelmiin
- ottaa käyttöön sellaisia sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluja, jotka luovat edellytykset yhteentoimivuudelle
- siirtyä käyttämään valtionhallinnon yhteisiä palveluja huomioiden nykyisten järjestelmien elinkaaret. Tavoitteena on, että vuonna 2015 kaikilla hallinnonalan organisaatioilla on käytössä valtion palvelukeskusten tarjoamat, toimialariippumattomat tietojärjestelmäpalvelut
- tunnistaa ja suojata kriittiset tietojärjestelmät.

STM:n hallinnonalan tietojärjestelmäarkkitehtuurin visio on:

STM:n hallinnonalalla on yhteinen näkemys yhteisistä, tietoturvallisista järjestelmistä ja palveluista, joihin hallinnonalan organisaatiot liittyvät. Järjestelmiä hyödynnetään hallinnonalan yhteistyöhön.

STM:n hallinnonalan tietojärjestelmäarkkitehtuurin kehittämisessä noudatetaan seuraavia **linjauksia ja periaatteita**:

- VIP:in palveluja otetaan käyttöön aina kun niitä on saatavissa.
- VIP:n yhteinen kriisiviestintäjärjestelmä otetaan käyttöön.
- Tunnistetaan ja turvataan strateginen tietojärjestelmäosaaminen ja suunnataan se substanssijärjestelmien kehittämiseen.
- Hyödynnetään yhteisiä sähköistä asiointia edistäviä palveluita siltä osin, kuin se on mahdollista kehitettäessä hallinnonalan yhteisiä tai virastokohtaisia sähköisiä palveluja.
- VIPin keskeisistä palveluista (VYVI, VY-verkko, Virtu ja VIPin työasemapalvelut) tullaan hyödyntämään yhteisiä osa-alueita, kuten esim. viestintäratkaisun kalenteri, läsnäolo, verkkokokoustoimintoja, yhteiset ryhmätyötilat ja wikit.
- Tietojärjestelmäsalkku otetaan käyttöön hallinnonalalla ja virastoissa.
- Käynnistetään merkittävien tietojärjestelmäprojektien arviointitoiminto.
- Lisätään VIPin ja Hanselin asiantuntijapalveluiden hyödyntämistä.
- Hyödynnetään hallinnonalan yhteisiä resursseja tietojärjestelmien hankintaan ja kehittämiseen, yhteisten toimintamallien kehittämiseen sekä järjestelmien käyttöönottoihin. Edistetään tietovarantojen yhteiskäyttöä kehittämällä tietojärjestelmien yhteentoimivuutta, verkkopalvelujärjestelmiä ja tietoturva.

Keskeisimmät kehittämishankkeet ja strategiset toimenpiteet:

STM:n hallinnonala osallistuu aktiivisesti ja seuraa keskeisimpiä julkis-, valtionhallinnon ja valtioneuvoston kehittämishankkeita, ja hyödyntää niiden tuloksia oman hallinnonalan tietojärjestelmäarkkitehtuurissa. Hallinnonala osallistuu seuraaviin hankkeisiin, ja tarvittaessa perustaa uusia hankkeita:

Hallinnonalalla on tunnistettu seuraavia tietojärjestelmäarkkitehtuurin vaikuttavia erityispiirteitä:

- Työterveyslaitos ei voi käyttää roolinsa vuoksi kaikkia VIP:in tarjoamia tietojärjestelmäpalveluja.
- EMA, eurooppalainen lääkevalvontaverkosto ja kansainväliset lääkealan standardit asettavat omat vaatimuksensa Fimean tietojärjestelmäarkkitehtuurin valintoihin.
- Integraatiot aluehallintovirastoihin, perustietovarantoihin (esim. vero, poliisi, tulli, VRK, YTJ ja oikeusrekisterikeskus) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietokantoihin asettavat omat vaatimuksensa Valviran tietojärjestelmäarkkitehtuurin valintoihin.
- Integraatiot KanTa-arkkitehtuuriin asettavat omat vaatimuksensa THL:n tietojärjestelmäarkkitehtuurin valintoihin.
- THL:n tutkimus-, seuranta- ja kehittämistehtävät asettavat omat erityisvaatimuksensa mm. laboratorio- ja näytehallintajärjestelmien sekä aineistojen hallinnan ja analysoinnin osalta.
- THL:n tehtävät tartuntatautien ja muiden bio- ja ympäristöuhkien torjunnan alueella ja osallistuminen IHR-toimintaan asettavat omat vaatimuksensa mm. valmiustoiminnan osalta.

Tietojärjestelmäarkkitehtuurin kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Johdon raportointi	■			
Neo	■	■		
Eutori	■	■		
KIEKU		■	■	■
VIRTU		■	■	
Käyttövaltuushallinta		■	■	
Julkaisujärjestelmä Kriisiviestintä (VIP/TUVE) Intra-, extranet	■	■	■	
Yhteiset/puite sopimukset	■			
Tietojärjestelmäsalkku	■			
Koulutushankkeet	■	■	■	■
Asiantuntijapalvelut	■	■	■	■

5.3.4 Teknologia-arkkitehtuuri

Teknologia-arkkitehtuuriin kuuluu

- teknologinen infrastruktuuri
- järjestelmäarkkitehtuurin teknologiavalinnat
- tekniset integraatioasiat.

Teknologia-arkkitehtuurin suunnittelussa linjataan käytettävät tekniset järjestelmien ja ICT-infrastruktuurin ratkaisuvaihtoehdot, standardit ja rakenteet siten, että arkkitehtuuri tukee organisaation tavoitteita.

STM:n hallinnonalan teknologia-arkkitehtuurin visio on:

Julkishallinnon linjausten mukainen, yhteentoimiva teknologia tukee toimintaa ja mahdollistaa kustannustehokkaan, toimittajariippumattoman ja hallitun ICT-palveluiden tuotannon ja kehittämisen.

STM:n hallinnonalan teknologia-arkkitehtuurissa noudatetaan seuraavia **linjauksia ja periaatteita**:

- Teknologia-arkkitehtuurista luodaan yhtenäinen ja turvallinen, sekä teknisesti ja yhteentoimiva.
- Perustietotekniikkapalvelut hankitaan VIP:ltä, jos niitä on saatavissa. Mikäli VIP:n palveluita ei ole saatavissa, hallinnonalan teknologiapalvelut hankitaan yhteisesti ja mahdollisimman keskitetysti. Omista perusteknologiaan liittyvistä erityisratkaisuisista luovutaan.
- Teknologiaratkaisuissa varmistetaan korkea tietoturva ja toimintavalmius.
- Palvelinten valvonta- ja hallintapalveluja sekä konesalipalveluja keskitetään hallinnonalalla valtion yhteisten linjausten mukaisesti
- Virastojen omia ympäristöjä kehitetään yhteistyössä yhtenäisiksi ja taloudellisiksi, esim. konsolidoimalla palvelimia, levyjärjestelmiä ja tietokantoja.
- Hallinnonalan tietoliikennettä tarkastellaan kokonaisuutena ja tietoliikenne-ratkaisuna käytetään VY-verkkoa (ottaen huomioon TUVE sekä FUNET).
- Toiminnan jatkuvuutta normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa ja suunnitellussa laajuudessa poikkeusoloissa varmistetaan yhtenäisin suunnitelmin ja harjoituksin sekä osin yhteisin ratkaisuin.
- Pyritään yhtenäistämään ja keskittämään tietokantaratkaisut tuotetasolla, jotta saadaan lisenssikustannuksissa säästöjä ja voidaan varmistaa riittävä osaaminen.
- Hallinnonalalla siirrytään valtion puheratkaisuun.
- Sovitaan toimisto-ohjelmistojen (mm. tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka) hallinnonalalla yhteisesti käytettävästä tiedostomuodosta.
- Käyttäjille annetaan mahdollisuus käyttää töiden hoitoon erilaisia älypuhelimia ja kannettavia laitteita.
- Teknologiaympäristö rakennetaan tukemaan sähköistä asiointia:
  - ensisijaisesti hyödynnetään VIP:n sähköisen asioinnin alustaa
  - prosessien tehokas sähköinen läpivienti edellyttää sähköistä allekirjoitusta. Teknologia-alustoissa sähköisen allekirjoituksen käyttäminen tehdään mahdolliseksi.
- Julkaisujärjestelmät toteutetaan valtion yhteisiä ratkaisuja hyödyntäen. Järjestelmissä otetaan huomioon monikanavaisuuden tuki.
- Omia tietohallinnon tuotantoprosesseja kehitetään ITIL:n mukaisiksi.

- Järjestelmien välisissä integraatioissa pyritään hyödyntämään keskitettyä integraatioalustaa. Erityisesti organisaatorajat ylittävissä integraatioissa ensisijaisesti käytetään VIP:n VIA-palvelua tai KanTa-arkkitehtuurin tiedosiirtoratkaisuja omien järjestelmien kehittämisen sijasta. Organisaatioiden sisäisten järjestelmien integrointi tapahtuu samojen integrointiperiaatteiden mukaisesti (siis käytetään integraatioalustaa). Järjestelmien integraatiot pyritään tekemään hyödyntäen julkishallinnon standardien mukaisia rajapintoja.
- Järjestelmät rakennetaan palveluarkkitehtuurin (SOA) mukaisesti ja pyritään hyödyntämään valtion yhteisiä ICT-palveluja.
- Tietovarannoissa pyritään käyttämään yhtenäisiä standardien mukaisia luokituksia ja metatietoja. Rajapinnat tietovarantoihin toteutetaan PERA-suositusten mukaisesti. (Valtiovarainministeriö: Julkishallinnon perustietovarantojen rajapinnat PERA).
- THL:n koodistopalvelun hyödyntämistä lisätään.

Keskeisimmät kehittämishankkeet ja strategiset toimenpiteet:

STM:n hallinnonala osallistuu tai seuraa keskeisimpiä julkis-, valtionhallinnon ja valtioneuvoston kehittämishankkeita, ja hyödyntää niiden tuloksia oman hallinnonalan teknologia-arkkitehtuurissa. Hallinnonala osallistuu seuraaviin hankkeisiin, ja tarvittaessa perustaa uusia hankkeita:

- VY-verkon käyttöönotto ja tietoliikenteen yhtenäistäminen
- työasemauudistus
- palvelinten käyttö- ja hallintapalveluiden keskittäminen
- valtion puheratkaisun käyttöönotto
- toimisto-ohjelmien tiedostoformaattien sopiminen
- tietohallinnon tuotantoprosessien kehittäminen (ITIL)
- tietokantaratkaisujen yhtenäistämiselvitys.

Teknologia-arkkitehtuurin (ml. Integraatio) kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Siirtyminen VY-verkon käyttäjäksi	■			
HA:n tietoliikenteen yhtenäistäminen VY-verkkoon	■			
Työasemauudistus		■		
Palvelinten käyttö- ja hallintapalvelujen keskittäminen	■			
Valtion puheratkaisun käyttöönotto	■			
HA:n toimisto-ohjelmistojen tiedostomuodon sopiminen	■			
Tietohallinnon tuotantoprosessien kehittäminen ITIL:n mukaisiksi	■			
Tietokantaratkaisujen yhtenäistämiselvitys		■		
HA:n soveltamisohje julkishallinnon tietovarantojen yhteiselle rajapintaratkaisulle		■		
HA:n keskeisten rekistereiden rajapintaratkaisujen kehittäminen		■		

5.3.5 Tietoturvallisuus ja varautuminen

Tietoturvastrategia asettaa tavoitteet hallinnonalan organisaatioiden tietoturvamennettelyille ja kulttuurille. Ulkoiset vaatimukset tulevat kansallisista ja kansainvälisistä laeista, asetuksista ja sopimuksista. Sisäiset vaatimukset tulevat organisaatioiden toiminnasta. Tällaisia ovat esimerkiksi eri suojaustasojen tietojen suojaaminen, tietojen käytettävyyden varmistaminen sekä tietojen asiattoman muuttumisen estäminen.

STM:n hallinnonalan tietoturvallisuuden ja varautumisen visio on:

Hallinnonalan organisaatioiden johto ja henkilöstö ovat sitoutuneet edistämään tietoturvallista toimintatapaa kaikessa toiminnassaan. Hallinnonalan tietotekniset ympäristöt vastaavat tietoturvallisuuden vaatimuksia. Varautumisen tasot on tunnistettu, suunniteltu ja testattu.

STM:n hallinnonalan tietoturvan ja varautumisen kehittämisessä noudatetaan seuraavia **linjauksia ja periaatteita:**

- **Luokitus päätös:** Viranomaisten tulee noudattaa salassa pidettävien asiakirjojen ja tietoaineistojen käsittelyssä lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (L621/1999). Jokaisen viranomaisen tulee ottaa kantaa tiedon luokitukseen viimeistään silloin kun tietoja luovutetaan ulkopuolisille. Viranomaisen päätökseksi luokitella oma salassa pidettävä tietoaineisto riittää viranomaisen johtoryhmän päätös, josta tehdään merkintä johtoryhmän pöytäkirjaan. **Päätös tietoaineiston luokittelusta tehdään jokaisessa hallinnonalan virastossa erikseen kesäkuun 2012 loppuun mennessä.** Tietoaineistot luokitellaan hallinnonalan kaikissa organisaatioissa vuosien 2012–2015 välisenä aikana, ja henkilöstölle ohjeistetaan salassa pidettävien tietojen käsittely. Hallinnonalalla tehdään yhteinen linjaus siitä, mitkä tietoaineistot vaativat korotetun tietoturvatason ympäristön.
- **Tietoturvasot:** Hallinnonalan organisaatioiden tulee saavuttaa **tietoturvallisuuden perustason** 30.9.2013 mennessä. Vuoden 2012 loppuun mennessä hallinnonalan organisaatiot auditoidaan, jolloin varmistetaan, että kaikki täyttävät perustason vaatimukset määräaikaan mennessä. Tämä mahdollistaa VIP:n yhteisten palvelujen käytön. Samalla selvitetään mahdollisuudet saavuttaa korotettu tietoturvaso STM:n hallinnonalalla.
- **Tietoturva toiminta:** Hallinnonalan tietoturvaorganisaatiot verkottuvat sekä hallinnonalan sisällä, että koko julkishallinnossa. Hallinnonalan tietoturvaryhmä jatkaa toimintaansa, kokoontuu säännöllisesti, tekee vuosittaisen vuosikellon, ja raportoi vuosittain toiminnastaan hallinnonalan tietoturvaryhmälle. Hallinnonalan organisaatioiden edustajat osallistuvat valtiovarainministeriön tietoturvallisuuden yhteishankkeisiin.
- **Tietoturvariskien hallinta:** Hallinnonalan organisaatioissa kartoitetaan vuosittain toimintaan liittyvät tietoturvariskit. Riskien hallinnalle määritellään toimenpiteet, joiden toteutumista seurataan jatkuvasti. Vuoteen 2015 mennessä hallinnonalan organisaatioissa tehdään jatkuva- ja toipumissuunnitelmat, jotka tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. **Vuoden 2012 aikana tunnistetaan hallinnonalan organisaatioiden kriittiset järjestelmät, ja asetetaan aikataulu niiden toipumissuunnitelmien laatimiselle.** Tietojärjestelmä-hankkeisiin sisältyy riskianalyysi, jossa huomioidaan tietoturva-asiat.
- **Tietoaineistojen käsittely:** Hallinnonalalla yhtenäistetään tietoturvallisuuden hallinnan pääkohdat, kuten asiakirjojen käsittely, osaamisen tason ylläpito ja

tietojen käsittely-ympäristöjen yhdenmukainen suojaus. Tietoaineistojen käsittelyä koskevat tehtävät ja vastuut määritellään.

- **Osaaminen ja resursointi:** Henkilöstölle ja muille asiakirjojen käsittelyä hoitaville annetaan ohjeet ja koulutus asiakirjojen ja niihin sisältyvien salassapidettävien tietojen asianmukaisesta käsittelystä. Hallinnonalalla ylläpidetään johdon, tietoturvahenkilöstön, tietohallinnon ja koko henkilöstön riittävää tietoturvaosaamista tarjoamalla henkilöstölle säännöllisesti tietoturvakoulutusta. Osaamisen varmistamisessa käytetään avuksi valtionhallinnossa tarjolla olevia yhteisiä välineitä. **Hallinnonalan organisaatioissa kuvataan tietoturvatyön resursointi ja organisointi vuoden 2012 loppuun mennessä.**
- **Tietojärjestelmähankkeet:** Tietoturvallisuus huomioidaan hankkeiden ja projektien koko elinkaarissa. Hankkeiden ja projektien kaikissa eri vaiheissa on tietoturvan tarkistuspiste.
- **Varautuminen:** Hallinnonalan organisaatioissa laaditaan valmiussuunnitelma. STM:n valmiusyksikkö tekee tarkemmat hallinnonalan koskevat linjaukset. Poikkeustilanteita varten pitää selvittää tietoaineistojen saatavuuden tarpeet. Valtiovarainministeriö linjaa ICT-varautumisen vaatimukset, josta aiheutuvat toimenpiteet otetaan huomioon toiminnassa. Jokaisen organisaation tulee määrittää tavoiteltava varautumisen taso palveluille ja järjestelmille, sekä aikataulu sen toteuttamiseksi.
- **Varautumisen vaatimustasot:** ICT-varautumisen vaatimukset asetetaan organisaation toiminnalle, palveluille sekä tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja palveluiden toteuttamiselle. Varautumisvaatimukset muodostuvat yleisvaatimuksista, jotka kuvaavat toteutettavan, varautumista tukevan toimenpiteen. Yleisvaatimuksia täsmentävät toteuttamista ohjaavat perustason, korotetun tason ja korkean tason vaatimukset. Tasojen tarkoituksena on ohjata organisaatioita kehittämään toimintaansa, tuottamia palveluja ja omistamiaan järjestelmiä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä varautumaan erilaisiin uhkatilanteisiin ja ennalta ehkäisemään häiriöiden syntyä.
- **Organisaatioiden on ensin toteutettava tietoturva-asetuksen mukainen tietoturvallisuuden perustaso.** Hallinnonalan organisaation on arvioitava mille sen palveluista ja järjestelmistä riittää varautumisen perustaso, ja mitkä edellyttävät korotetun tai korkean tason varautumista. Arvioinnissa on otettava huomioon myös palvelua käyttävien sidosryhmien tarpeet. Järjestelmät ja palvelut siirretään valitulle tasolle ensisijaisesti elinkaarenhallinnan luonnollisessa vaiheessa, kuten järjestelmäpäivityksen yhteydessä.
- **Viranomaisten on kirjattava omille toiminnoille, palveluille ja järjestelmille tavoiteltavat varautumisen tasot, ja liitettävä tasojen saavuttamisen aikataulu ja resurssit tulohajaukseen, toiminnan ja talouden suunnitteluun, sekä raportointiin.** Ministeriöillä on merkittävä rooli oman hallinnonalansa varautumisen ohjaamisessa tulohajauksen keinoin. Ministeriöt vahvistavat virastojensa esitysten perusteella hallinnonalansa korkealle tasolle sijoitettavat järjestelmät toiminnan ja talouden suunnitteluun, tulohajaukseen sekä seurantaan liittyen.

Keskeisimmät kehittämishankkeet ja strategiset toimenpiteet:

STM:n hallinnonala osallistuu tai seuraa keskeisimpiä julkis-, valtionhallinnon ja valtioneuvoston kehittämishankkeita, ja hyödyntää niiden tuloksia oman hallin-

nonalan tietoturvan ja varautumisen suunnittelussa ja toteutuksessa. Hallinnonala osallistuu seuraaviin hankkeisiin, ja tarvittaessa perustaa uusia hankkeita:

- tietoturvatasot (VM)
- haavoittuvuusskannaus (VM)
- ICT-varautuminen (VM), mikäli ko. yhteishanke perustetaan
- tietoaineistojen luokituspäätös
- tietoaineistojen luokittelu
- tietoturvatasojen seurantatyökalun käyttöönotto
- tietoturvallisuuden koulutus henkilöstölle.

Tietoturvan ja varautumisen kehittämishankkeet				
Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Tietoturvatasot (VM:n yhteishanke)	■			
Haavoittuvuusskannaus (VM:n yhteishanke)	■			
Varautuminen (VM:n yhteishanke)				
Varautumisen perustaso				
Varautumisen perustason auditointi				
Tietoaineistojen luokituspäätös	■			
Tietoaineistojen luokittelu	■			
Tietoturvatasojen seurantatyökalun käyttöönotto	■			

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ 19.1.2012

6 KESKEISET TIETOHALLINNON KEHITTÄMISHANKKEET

6.1 HALLINNONALAN YHTEISET TIETOHALLINNON KEHITTÄMISHANKKEET

Hallinnonalan tulee tunnistaa toiminnassaan yhteentoimivuuden sekä yhteiskäyttöisyyden esteitä, sekä synergiahyötyjä. Hallinnonalalla on tunnistettu yhteisiä tietohallinnon kehittämiskohteita, joissa hallinnonalan toimijoilla on mahdollisuus saavuttaa yhteistyöllä merkittäviä hyötyjä.

Hallinnonalan yhteiset tunnistetut tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Valtion puheratkaisu	■			
Lisenssihankinnat	■			
VY-verkko	■			
Työasemaudistus		■		
Käyttöpalvelut		■		
KIEKU		■		
VIRTU		■		
VYVI		■		
Tietoturvanhanke	■		■	
Julkaisujärjestelmä		■		
Käyttövaltuushallinta		■		

Hallinnonalan yhteiset toimintaedellytyksiä parantavat tietohallinnon kehittämishankkeet/toimenpiteet

Hanke tai toimenpide	2012	2013	2014	2015
Tietohallinnon mittareiden määrittely ja käyttöönotto	■			
HA-hankesalkun arviointi ja ylläpito	■	■		
KA-hallintamallin käyttöönotto ja kehittämisspolku	■			
Toiminta-arkkitehtuurin nyky- ja tavoitetila		■		
TTS-ohjattu KA : mukainen TH -kehittäminen		■		
Osaamisen kehittäminen		■	■	
Lainsäädäntöön vaikuttaminen	■	■		
HA-Tietohallinnon linjausten päivitys		■	■	■

6.2. VIRASTOKOHTAISET TIETOHALLINTOSTRATEGIAT JA MERKITTÄVÄT TIETOHALLINNON KEHITYSHANKKEET

6.2.1 Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus

Fimean tietohallinnon tavoitteena on osaltaan mahdollistaa keskuksen nousu Euroopan lääkevalvontaverkoston huippumaaksi prosessikehityksen ja tietotekniikan keinoin:

- Viraston toiminnanohjausjärjestelmän toteuttaminen (sähköinen asiointi, asianhallinta ja arkistointi) siihen liittyvine toimintaprosessien kehittämisiin
- Monipaikkaisen ja paikkariippumattoman työskentelyn mahdollistavien tietoliikenne-, viestintä- ja järjestelmiin pääsyratkaisujen toteuttaminen
- Muiden kuin substanssitoimintaan liittyvien järjestelmien hankkiminen valtion yhteisinä palveluina tai muuten ulkoistettuina
- ICT-infrastruktuurin, konesalipalveluiden, sovelluskehityksen ja käyttäjätuen hankkiminen valtion yhteisinä palveluina tai muuten ulkoistettuina

FIMEA TIETOHALLINNON KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVAT MERKITTÄVÄT TEKIJÄT

FIMEA tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	Strateginen	2012	2013	2014	2015
Säihke II	Suunnittelu ja toteutus	X				
Paikkariippumattomuus	Suunnittelu ja toteutus	X				
Käyttö- ja tukipalvelut	Kilpailutus ja toteutus					
Intranet	Viestinnän avustaminen					
Web-julkaisu-alusta	Viestinnän avustaminen					
Kieku yms.	Avustaminen					

Fimea päivittää oman tietohallintostrategiansa vuoden 2012 ensimmäisen kolmanneksen aikana hallinnonalan ICT-linjausten valmistuttua.

6.2.2 Sosiaali- ja terveysministeriö, STM

Sosiaali- ja terveysministeriön tietoyksikkö on laadukkaita ICT- ja tietopalveluita tarjoava asiantuntijayksikkö, joka tukee ministeriön sekä hallinnonalan toimintaa.

Tietoyksikkö tukee ministeriön toiminnan tehokkuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta laadukkailla ICT- ja tietopalveluilla, minkä lisäksi tietoyksikkö koordinoi hallinnonalan tieto- ja ICT toimintoja kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön tietoyksikön toiminnan merkittävimmät linjaukset vuosille 2012–2015 ovat:

- Toteuttaa julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annettua lakia (10.6.2011/634) sekä ottaa kokonaisarkkitehtuurimenetelmä käyttöön kohdealueilla, hallinnonalalla sekä ministeriössä.
- Toteuttaa Julkishallinnon ja ValtIT- strategioiden linjauksia.
- Tietoyksikön toiminnan hyötyjen varmistaminen, tehokkuuden kehittäminen sekä vaikuttavuuden lisääminen.
- Tietovarantojen ja tietoaineistojen yhteiskäyttöisyyden ja hyödynnettävyyden lisääminen STM:ssä ja hallinnonalalla.
- Sähköisen asiakirjahallinnon ja sähköisen arkistoinnin toteuttaminen.
- Hallinnonalan tietohallinnon ohjaaminen, yhteisten kehittämishankkeiden käynnistäminen ja koordinointi.
- Tietoturva-asetuksen edellyttämien vaatimusten täyttäminen sekä tietohallinnon varautumissuunnitelmien valmistelu.
- Tietoyksikön henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin varmistaminen.

STM tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	2012	2013	2014	2015
Kokonaisarkkitehtuuri					
Hallinnonalan tietohallintolinjaukset					
Ministeriön tietohallintolinjaukset					
Tietoturva					
VIP:n työasemapalvelujen käyttöönotto					
VYVI-palvelujen käyttöönotto					
VIP:n palvelinten valvonta- ja hallinta-palvelujen käyttöönotto					

6.2.3 Säteilyturvakeskus

STUK TIETOHALLINTOSTRATEGIA (TIIVISTELMÄ)

Tietohallinnon strategisena päätavoitteena on:

- TIH tukee STUK:n toimintaa ja toiminnan jatkuvaa parantamista.

Tukevina tavoitteina ovat:

- Palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja palveluita kehitetään asiakkaiden tarpeista
- TIH palveluiden saatavuus ja jatkuvuus on varmistettu
- TIH:lla on motivoitunut, osaava ja riittävä henkilöstö

Tietohallinnon toiminnanohjauksen kehittäminen:

- Kokonaisarkkitehtuurin soveltaminen
- Palveluprosessien ja tuotantoprosessien kuvausten mukainen toiminta
- Vaatimustenhallinnan kehittäminen
- Asiakasviestinnän ja IT koulutuksen kehittäminen
- Hankehallinnan kehittäminen
- Laadunvarmistuskontrollit (portit): tietoturva, arkkitehtuuri ja resurssihallinta

Toiminnan kehittäminen

- Osallistuva yhdessä kehittäminen (STUK:n toiminnan jatkuva parantaminen)
- Lupa pysyvään ja pitkäaikaiseen sähköiseen säilytykseen
- Julkaistun tiedon jakaminen sisäiseen käyttöön
- Tietoturvakulttuurin kehittäminen: mm. tietoturvallisuuden perustaso saavuttaminen, ennakoivat auditoinnit, jatkuva haavoittuvuusskannaus, tietoturva-portti, toipumissuunnitelmat

Palveluiden kehittäminen:

- Valmius keskittää perustietotekniikkapalveluita yhdelle luotettavalle toimittajalle
- Valmius ottaa käyttöön Valtion yhteinen virkamiehen tunnistamispalvelu

Henkilöstön kehittäminen

- Suorituskykyvelvoitteita vastaavan henkilöstön pysyvyys ja osaamisen jatkuvuus ja jatkuva kehittäminen

STUKin tietohallinnon kehittämiseen vaikuttavat merkittävät tekijät:

- Osallistuminen STUKin toiminnan kehittämiseen ei pelkkä tukiyksikkö (Johdon vaatimus)
- STUKin valmiustoiminnan erityisvaatimukset
- Tietojärjestelmien elinkaarten huomioiminen, esim. nykyisen asianhallintajärjestelmän käyttö jatkuu yli strategiakauden
- Mahdollinen TUVE-jäsenyys

STUK tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	Strateginen	2012	2013	2014	2015
Asianhallinnan uudistaminen		K	[Progress bar]			
Ulkaisen WWW-palvelun uudistaminen		K	[Progress bar]			
Sähköpostijärjestelmän uudistus		E	[Progress bar]			
Sähköisen säilytyksen lupa		K	[Progress bar]			
Tarkastustoiminnan rekisterien yhdistäminen		K	[Progress bar]			

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

11.11.2011

6.2.4 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos,

Tietohallinnon toiminta-ajatuksena on tukea aktiivisesti THL:n toimintojen ja palvelujen uudistamista tieto- ja viestintäteknikan avulla päämääränä tietovarantoihin perustuvat tuotteet ja aineistot, jotka ovat ajantasaisia ja laadukkaista sekä vastaavat asiakkaiden tarpeita.

Strategiset tavoitteet ovat:

THL:llä on toimivat välineet ja kanavat digitaalista vuorovaikutusta varten

- tietoa välitetään tavalla, jolla sitä halutaan vastaanottaa ja hyödyntää

- THL pystyy kilpailemaan web:ssä sosiaalisen median ja mainonnan kanssa

THL:n tuottama ja kokoama tieto on avoimessa, vapaassa käytössä

- strategiset järjestelmät on määritelty, dokumentoitu ja päivitetty avoimen tiedon periaatteilla
- ontologiatekniikka ja metatiedot tukevat yhteentoimivuutta

TVT-arkkitehtuuri on joustava ja tukee innovatiivisuutta

- keskeiset järjestelmät toimittajariippumattomia ja yhteentoimivuutta tukevia
- uudet välineet ja toimintamallit edistävät käytäntöjen uudistamista

Strateginen tiedonhallintaosaaminen ajan tasalla

strateginen tvt-osaaminen tunnistetaan

THL:ssä on tvt-osaajia, avoimen tiedon ja kokonaisarkkitehtuurin haasteisiin

Tietohallinnon ohjaus vahvistuu

- tietohallinto on talon kattavaa ja ohjaa kokonaisarkkitehtuuri- ja tietohallinnan prosesseja
- hallinnon tietojärjestelmistä saa kokonaiskuvan toiminnasta ja johtamisessa tarvittavat tiedot ovat helposti käytettävissä

THL:N TIETOHALLINNON KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVAT MERKITTÄVÄT TEKIJÄT

- Tutkimusyhteistyö lisääntyy ja kansainvälistyy
- Web- ja mobiilitekniikan kehitys ohjaa asiakkaiden odotuksia
- Järjestelmien yhteentoimivuus avainasemassa
- THL:n tietojärjestelmiä tuotetaan osittain hajautetusti

THL tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	Strateginen	2012	2013	2014	2015
Kokonaisarkkitehtuurimallin käyttöönotto	TIHY	on	[Progress bar]			
Avoin tieto	TIETO	on	[Progress bar]			
Sähköinen asianhallinta sähkö II tasolle		on	[Progress bar]			
Verkkopalvelujärjestelmä	TIHY, VEPA	on	[Progress bar]			
Työasema-palveluratkaisut	TIHY	on	[Progress bar]			

6.2.5 Työterveyslaitos,

TIETOHALLINTOSTRATEGIAN TIIVISTELMÄ

Työterveyslaitos toimii itsenäisenä julkisoikeudellisena yhteisönä Työterveyslaitoksen toimintaa ohjaavan lain mukaisesti. Itsenäisen julkisoikeudellisen yhteisön asema asettaa reunaehdoja julkisen hallinnon yhteisten ICT-palveluiden käytölle.

Työterveyslaitoksen tietohallintopalvelut toimivat ICT-palveluiden ostajana. Tietohallintopalveluiden vastuulle kuuluu ICT-toimittajien valvonta ja ohjaus. Pääsääntöisesti kaikki ICT-palvelut hankitaan ulkoisilta toimittajilta. Tietohallintopalvelut vastaavat Työterveyslaitoksen tietoteknisistä arkkitehtuuri- ja kokonaisratkaisuksista.

- Tietohallintopalvelujen tehtäviin kuuluu hankkia Työterveyslaitoksen toiminnan vaatimusten edellyttämät infrastruktuuri- ja työasemapalvelut tietotyön mahdollistamiseksi tehokkaasti ja toimintavarmasti.
- Viestintäratkaisujen tulee tukea vaativiakin yhdyntäviä kommunikointitarpeita.
- Tietojärjestelmien avulla pyritään mahdollistamaan erilaisten asiakkaille ja sidosryhmille tarjottavien palveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmien kehitys- ja ylläpitopalvelut hankitaan kilpailutettujen toimittajien kautta.
- Kokonaisarkkitehtuuria hyödynnetään soveltuvin osin.
- Työterveyslaitos osallistuu sosiaali- ja terveysalan yhteenliittymän (SOTERKO) kanssa tehtävään yhteistyöhön tutkimus- ja kehittämishankkeissa.
- ICT-hankkeissa pyritään paikasta ja ajasta riippumattomiin ratkaisuihin.
- Tulevissa infrastruktuuri-ratkaisuissa pyritään huomioimaan päätelaiteriippumattomuus.
- Integrointiratkaisuissa etsitään erityisesti toimintojen tehostamista tukevia ratkaisuja eri tietojärjestelmien välillä.
- ICT-ratkaisuissa pyritään valintoihin, jotka mahdollistavat nopeat ja joustavat tavat reagoida muuttuviin tarpeisiin.

TTL tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	Strateginen	2012	2013	2014	2015
Yhdistetyn viestinnän kehittäminen	Kilpailutus ja toteutus		[Progress bar: 2012-2013]			
Dokumenttienhallinnan ja sähköisen työpöydän kehittäminen	Suunnittelu ja toteutus		[Progress bar: 2012-2015]			
Infrastruktuuri- ja työasemapalvelut	Kilpailutus ja toteutus		[Progress bar: 2012-2013]			
Sähköisten asiakasratkaisujen kehittäminen	Avustaminen		[Progress bar: 2012-2015]			
Tiedonhallinnan kehittäminen	Avustaminen		[Progress bar: 2013-2015]			
Tietohallinnon toimintamallien kehittäminen	Suunnittelu ja toteutus		[Progress bar: 2012-2013]			

6.2.6 Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto,

Valviran tietohallinnon tehtävänä on vastata tiedonhallinnasta mukaan lukien asianhallinta ja siihen liittyvä kirjaamo-arkistotoiminta sekä tietojärjestelmistä ja IT-infrastruktuurista. Tehtävässään tietohallinto toimii vuorovaikutteisesti substanssitoimintojen kanssa. Tietohallinto on organisoitu osastoksi, jonka johtaja on johtoryhmän jäsen.

VALVIRA TIETOHALLINTOSTRATEGIA

- Perusinfrastruktuuri on ulkoistettu VIP:n hallinnoimana
- VIP:n tai Palken tarjoamat yhteiset ratkaisut on integroitu kiinteästi erillisjärjestelmiin sekä aluehallintoviranomaisten vastaaviin järjestelmiin
- Operatiiviset järjestelmät on integroitu asianhallintajärjestelmän sekä tietovarastoratkaisun kanssa; tietovirrat integroitu sähköisen asioinnin kokonaisratkaisuun
- Operatiiviset järjestelmät on rakennettu yhteiskäyttöisiksi ottaen huomioon erityisesti aluehallintovirastojen käyttötarpeet
- Tiedonhallintaan ja raportointiin on rakennettu kattava tietovarasto ja raportointijärjestelmä
- Personoidut työpöydät on toteutettu käyttäjälähtöisesti: Valvira johto/asiantuntija, Valvira –aluevirastot, kansalaiset, media ja muut ulkoiset tahot

VALVIRA TIETOHALLINNON KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVAT MERKITÄVÄT TEKIJÄT

- AVI-yhteistyö mukaan lukien kohdealueyhteistyö/kokonaisarkkitehtuuri
- Kokonaisarkkitehtuurityö ja siihen liittyen valtionhallinnon keskitettyjen järjestelmien hyödyntäminen
- Lainsäädännöllisten uudistusten vaikutukset tietotyöhön: lait, säädökset, määräykset, EU-direktiivit ja vastaavat (kuten Terhikki, biopankki jne.)
- Tietoyhteistyö hallinnonalalla ja julkisessa hallinnossa: THL, VRK, TK, Kela, kentän toimijat

VALVIRA tietohallinnon kehittämishankkeet

Hanke tai toimenpide	Vastuut ja roolit	Strateginen	2012	2013	2014	2015
Jora-johdon raportointi	Tiha, osastot, avit	K				
Terhikki	Tiha, osastot, VRK, Kela	K				
Allu	Tiha, osastot, avit	k				